

Referat

Onsdag den 27. maj 2020, kl. 17.00, afholdtes ordinær generalforsamling i Arkitekternes Pensionskasse, CVR-nr. 22 07 86 15. Generalforsamlingen blev afholdt som fuldstændig elektronisk generalforsamling. Bestyrelsen var til stede på pensionskassens kontorer, Tuborg Havnevej 14, Hellerup.

1. Valg af dirigent

Bestyrelsesformand Cecilie Therese Hansen bød velkommen til pensionskassens ordinære generalforsamling og oplyste, at bestyrelsen på baggrund af situationen om COVID-19 havde besluttet, at generalforsamlingen i år alene afholdtes som en elektronisk generalforsamling uden fysisk deltagelse fra medlemmerne. Der var derfor oprettet en særlig elektronisk generalforsamlingsportal, hvor generalforsamlingen blev transmitteret via live stream, og hvor medlemsforslagene blev præsenteret af forslagsstillerne via video. Der var også via generalforsamlingsportalen mulighed for at medlemmer, der havde tilmeldt sig og deltog online i generalforsamlingen kunne stemme og stille spørgsmål løbende under generalforsamlingen. Medlemmerne havde også på forhånd haft mulighed for at indsende spørgsmål til generalforsamlingen.

Formanden oplyste, at det blev en lidt anderledes generalforsamling i år. Hun nævnte, at det var drøftet og aftalt med dirigenten, hvordan de praktisk kom gennem mødet på en måde, der sikrede, at de fik den nødvendige debat og fik truffet de beslutninger, der skulle træffes. Dette gjaldt i særdeleshed i forhold til bestyrelsens forslag om et nyt pensionsprodukt og de mange medlemsforslag, der forelå. Hun følte sig betrygget i, at det nok skulle lykkes ved fælles hjælp. Selv på denne lidt uvante baggrund havde hun og resten af bestyrelsen glædet sig meget til dette års generalforsamling. Hun oplyste, at de i selve mødelokalet var meget få personer til stede rent fysisk på grund af forsamlingsforbuddet. De var kun de tre personer fra bestyrelsen, der skulle præsentere de punkter, der var på dagsordenen. Den resterende del af bestyrelsen var samlet i et tilstødende lokale.

Formanden foreslog, at advokat Tina Øster Larsen blev valgt som dirigent. Af praktiske årsager var det nødvendigt, for at kunne afvikle generalforsamlingen, at dirigenten var fysisk til stede i lokalet. Da de var meget få til stede, og der ikke var andre kandidater til hvervet, tillod formanden sig den baggrund at konstatere, at generalforsamlingen **valgte** Tina Øster Larsen som dirigent.

Dirigenten konstaterede, at det var særlige omstændigheder, som generalforsamlingen blev afviklet under, men at lovgivningen gav mulighed for, at de kunne afholde generalforsamlingen på denne særlige måde. Hun konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt og beslutningsdygtig i forhold til forslagene på dagsordenen.

Dirigenten nævnte, at de var få personer til stede i mødelokalet. Fra bestyrelsen var det formand Cecilie Therese Hansen, næstformand Per Frølund Thomsen og bestyrelsesmedlem Rie Øhlenschläger. Fra administrationen deltog administrerende direktør Mads Smith Hansen, ansvarshavende aktuar Steen Ragn, direktør for produkter Anne Louise Baltzer Englund, investeringsdirektør Henrik Olejasz Larsen og direktør Christian Due fra Direktionssekretariatet. Dirigenten bemærkede, at hun og bestyrelsen håbede, at der var rigtig mange medlemmer, der var logget på. På trods af omstændighederne så de frem til en god afvikling og en god debat.

Dirigenten oplyste, at generalforsamlingens tekniske setup fremgik af den indkaldelse, som medlemmerne har modtaget og også af den vejledning, der lå på hjemmesiden. Medlemmerne skulle være logget på den elektroniske portal for at kunne stille spørgsmål, komme med bemærkninger og deltage i afstemningerne. Firmaet bag generalforsamlingsportalen var til stede i et separat lokale, og dirigenten oplyste et hotline-nummer 43 58 88 66, hvis medlemmerne oplevede nogen tekniske problemer undervejs i forbindelse med afviklingen eller i forbindelse med afstemningerne. Dirigenten oplyste hotline-nummeret to gange samt gjorde opmærksom på, at det også fremgik også af den portal, som medlemmet var logget ind på. Det var også muligt at sende en mail til vqmmail@vp.dk, hvilket også fremgik af portalen.

Dirigenten nævnte, at hun undervejs i mødet, når hun kom igennem dagsordenspunkterne ville fortælle nærmere om, hvordan det kom til at foregå. Som deltagerne kendte det fra tidligere generalforsamlingen ville der blive åbnet for debat efter hvert punkt. Den særlige måde, det kom til at foregå på i år, var, at det ville foregå skriftligt, hvor spørgsmål og kommentarer skulle skrives ind via portalen. Derefter ville de komme ind på en mail til dirigentens computer, hvor hun ville læse dem op, så de kunne blive besvaret af de personer, der var til stede i lokalet. Hun oplyste også, at de ville sørge for at holde lidt pauser undervejs. Dirigenten oplyste, at hun godt var klar over, at det tog længere tid at skrive en bemærkning end at række fingeren op og sige den, men det ville hun tage højde for undervejs, så alle kunne komme til orde. Der var også valg til bestyrelsen på dagsordenen, og kandidater kunne også stille op under selve generalforsamlingen. Hun oplyste, at det skulle foregå på den måde, at man skulle sende en e-mail til administrationen på gfap2020@sampension.dk sammen med en stiller liste. Detaljerne kunne man læse i indkaldelsen.

Dirigenten oplyste, at bestyrelsens forslag ville blive fremlagt af et bestyrelsesmedlem direkte fra talerstolen under transmissionen. Medlemsforslagene ville blive præsenteret af en af forslagsstillerne bag forslaget i en videooptagelse, som var indspillet på forhånd. Den, der havde stillet forslaget, ville have mulighed for at besvare eventuelle spørgsmål til forslaget via en telefon.

Dirigenten bemærkede, at hun havde aftalt med bestyrelsen og administrationen, at der skulle være god tid, så alle medlemmer kunne komme til orde og eventuelle uklarheder kunne afklares undervejs. Og med de mange indledende bemærkninger var tiden kommet til at gå i gang med næste punkt på dagsordenen, som var punkt 2 og Bestyrelsens beretning. Som der var tradition for ville dagsordenens punkt 2 og 3 blive fremlagt og debatteret samlet. Først ville bestyrelsens beretning således blive aflagt og dernæst årsrapporten, hvorefter dirigenten ville åbne for debat om begge punkter.

Ordet blev herefter givet til formand Cecilie Therese Hansen for bestyrelsens beretning.

2. Bestyrelsens beretning

Formanden oplyste, at bestyrelsen efter grundige overvejelser havde besluttet at gennemføre en fuldt elektronisk generalforsamling, da det gennem foråret var blevet mere og mere usikkert, hvornår afvikling af en generalforsamling med fysisk fremmøde kunne ske. Hun håbede, at alle medlemmer med den elektroniske løsning kunne deltage sikkert hjemmefra, samtidig med at de kunne stille spørgsmål, deltage i dialogen og ikke mindst afgive deres stemmer. Derefter gik formanden i gang med beretningen.

Formanden henviste til pensionskassens formålparagraf om, at pensionskassen skal sikre medlemmerne økonomisk tryghed på et ansvarligt grundlag. Pensionskassen skal løbende kunne udvikle og levere moderne og relevante pensionsordninger for at sikre medlemmerne og deres familier. Det kræver lave omkostninger og høje langsigtede afkast på et ansvarligt grundlag. Det er et vigtigt strategisk pejlemærke for bestyrelsen, at pensionskassen er alle medlemmers pensionskasse, hvilket bestyrelsen har arbejdet for at styrke i 2019. Pensionskassen arbejder for at kunne tilbyde vores medlemmer en moderne pensionsordning, som passer til alles livssituation og har en konkurrencedygtig bæredygtighedsprofil. Formanden ville i beretningen gennemgå, hvordan pensionskassen har leveret på disse punkter i det forløbne år, og samtidig give indblik i bestyrelsens fokus det kommende år for at sikre medlemmer økonomisk tryghed hele livet på et ansvarligt og bæredygtigt grundlag.

Omkostninger

Formanden nævnte, at udsigten til en halvering af administrationsomkostningerne ikke var den eneste grund, men en stærkt medvirkende årsag til, at pensionskassen sammen med Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrslæger i 2017 valgte at gå ind i samarbejdet med Sampension. Skiftet medførte lavere omkostninger, gode afkast på et ansvarligt grundlag og højt kvalificeret rådgivning af vores medlemmer. Formanden oplyste, at administrationsomkostningerne pr. medlemmer i 2019

udgjorde 486 kroner mod 547 kroner i 2018. Så også i 2019 lå pensionskassens investeringsomkostninger blandt de laveste i akademikerkasserne.

2019 - et godt investeringsår

Formanden bemærkede, at afkastet ikke var videre gunstigt 2018. Men i 2019 var kraftigt stigende aktiemarkeder og store rentefald medvirkende til, at 2019 gav flotte afkast til pensionskassen. Det samlede afkast landede på godt 920,5 mio. kr. svarende til 10,3 %. Afkastet blev især løftet af de børsnoterede aktier, som alene gav et afkast på 290 millioner kroner.

Formanden bemærkede herefter, at medlemmerne over de seneste 5 år havde opnået en ganske konkurrencedygtig forrentning på næsten 31 %. Vi lå ca. på gennemsnittet sammenlignet med andre pensionsvirksomheder. En af forklaringerne kan være, at pensionskassen i dag investerer alle vores medlemmers pensionsopsparing med samme risiko uanset tid til pensionering. Her skal vi tage højde for en helhed af hensyn ved fastsættelsen af vores investeringsrammer. Bestyrelsen havde i de seneste 2 år valgt at nedbringe risikoen for pensionskassens investeringsportefølje for at beskytte de ældre mod store tab tæt på pensionsalderen. Risikoreduktionen betyder et lidt lavere potentiale for afkast i gode investerings år. Forsigtigheden viste sig at være en rigtig fornuftig beslutning set i lyset af den seneste tids kraftige fald på aktiemarkederne som følge af den globale COVID-19 krise. Afkastet var faldet med 10,2 % i første kvartal 2020. Et fald der ville have været noget højere uden den forudgående risikoreduktion.

Formanden oplyste, at den finansielle ustabilitet pt. ikke kom til at påvirke pensionsudbetalingen for pensionister næste år. Størrelsen af næste års udbetalinger fastsættes først ved årsskiftet, og det var for tidligt på året at spå om, i hvor høj grad udbetalingen blev påvirket af udsvingene i første kvartal. Eksemplet understregede, hvorfor det giver god mening for alle pensionskassens medlemmer at overgå til en pensionsordning, som tager højde for, hvilken risiko, det enkelte medlem ville kunne bære.

Formanden oplyste, at administrerende direktør Mads Smith Hansen ville uddybe lidt mere om afkast og de finansielle markeder under sin gennemgang af årsrapporten lidt senere.

Nye forudsætninger

Formanden oplyste som også ved tidligere lejligheder om antagelserne om levetider. Pensionen skulle række længere, fordi vi levede længere. En person, som i dag var 60 år, og forlod arbejdsmarkedet som 65-årig ville kunne se frem til en pensionisttilværelse på i gennemsnit 21,5 år. Den unge kollega, der trådte ind på arbejdsmarkedet, kunne med de nuværende prognoser se frem til i gennemsnit at have mere end 25 år som pensionister. Det var en stigning på 2 til 3 år siden 2015.

Formanden oplyste endvidere, at Finanstilsynet i 2018 også valgte at ændre sin metode for beregning på området. Det havde givet anledning til væsentligt højere forventede levetider for pensionskassens medlemmer. Den længere levetid betød, at pensionen skulle række over flere år. For nogle medlemmer fik justeringen i levetidsforudsætningerne mindre betydning. For andre at pensionsudbetalingen var blevet sat ned. Den seneste nedsættelse af udbetalingerne som følge af levetidsforbedringer skete i 2019. Det betød en reduktion af pensionen for fx en 70-årig på ca. 2,5 % og en reduktion på ca. 4,5 % for en 80-årig.

Formanden oplyste, at pensionskassens nuværende gennemsnitsrenteprodukt krævede en buffer af en vis størrelse til udjævning af afkast over årene. For at reducere det forventede fald i udbetalingerne havde bestyrelsen besluttet at anvende og fordele en del af den fælles buffer. Derfor måtte bufferne fremadrettet opbygges igen, hvilket medførte, at depotrenten i 2020 lå under beregningsrenten.

Kundeservice

Formanden nævnte, at der i 2019 var ca. 3.800 medlemshenvendelser om pension, og ca. 1.200 medlemmer benyttede sig af muligheden for personlig rådgivning. Tilfredshedsmålingen viste 4,5 ud af 5 mulige, hvilket var glædeligt. Vi har haft fokus på, at medlemmerne havde adgang til en helhedsorienteret rådgivning og en effektiv service. Al information om pensionsordningen lå digitalt på

hjemmesiden. Det var nemt at komme i kontakt med vores medlemsrådgivere via hjemmesiden. I løbet af 2020 ville man lancere en app, med mulighed for at lave et holistisk pensionstjek på få minutter. App'en hentede informationer fra pensionsinfo og SKAT og gav hurtigt et overblik over medlemmets samlede økonomiske situation.

Ansvarlige investeringer

Formanden oplyste, at pensionskassen var en del af et fællesskab, men rammerne for investering af medlemmernes pensionsopsparing blev fastsat individuelt af pensionskassen hvert år i december. Pensionskassen investerede pensionsopsparingerne langsigtet, og investeringerne blev fordelt på forskellige aktivklasser. De kunne overordnet inddeles i tre kategorier, aktier, obligationer og direkte investeringer, som hver især havde forskellige egenskaber i forhold til risiko og afkast.

Formanden oplyste, at direkte investeringer bidrog til en diversificeret portefølje. Det gav typisk et højere forventet afkast end investeringer i mere traditionelle aktiver som f.eks. obligationer og var samtidig ofte mere kursstabile end aktier. Af større direkte investeringer i 2019 blev fremhævet, at pensionskassen i 2019 havde investeret i udviklingen af det nye Bellakvarter på Amager. Der blev bygget i alt 127.000 m² boliger og 109.000 m² erhverv i tæt tilknytning til Bella Centret med metroen i nærheden og Amager Fælleds rekreative arealer. Byområdet ville blive forsynet med strøm fra en vindmølle på Avedøre Holme. Området blev udviklet med særligt fokus på bæredygtighed. Det skal efter planen stå færdigt i 2025, og kvarteret har som det første byområde i Danmark opnået DGNB Guld ved midtvejscertificeringen af området.

Formanden tilkendegav, at det var positivt, at pensionskassen gennem sampensionsfællesskabet kunne deltage i større byudviklingsprojekter med en attraktiv beliggenhed og med en forventning om et godt afkast til gavn for medlemmerne.

Formanden oplyste, at pensionskassen i 2019 også udvidede skovinvesteringerne med bl.a. en skov i Oregon med et areal på i alt 18.000 hektarer. Skoven blev drevet bæredygtigt med genplantning af nye træer, når de gamle blev fældet. Skoven ville binde CO₂, og råvarerne blev anvendt til planker og krydsfiner. På lang sigt vil det give et attraktivt, risikojusteret afkast. Der var også investeret i Eco System Investment Partners, en amerikansk fond, der købte, udviklede og videresolgte miljøprojekter, som genoprettede og permanent beskyttede udvalgt natur så som vådområder og truede dyrearter. Endelig var der investeret i Nature Energy, som ville producere grøn strøm ved at bruge samfundets affaldsprodukter.

Formanden oplyste, at de fremadrettet ville øge antallet af grønne projekter, så Paris-aftalens målsætninger kunne omsættes til helt konkrete handlinger.

Formanden bemærkede, at bestyrelsen i det forgangne år havde brugt meget tid på en grøn profil. Klimaet var en afgørende dagsorden, og AP kunne gøre en stor forskel med investeringen af pensionsmidlerne.

I 2019 fortsatte samarbejdet i det fælles udvalg for ansvarlige investeringer. Det havde til formål at skabe en fælles holdning til politik for ansvarlige investeringer i fællesskaber. Vi oplevede meget stor lydhørhed og mange fælles tanker om vejen frem i samarbejdet. Vores engagement rykkede på fællesskabet. Vi havde 10 mia. kr., og fællesskabet havde over 300 mia. kr. På den måde fik vi 30 gange så stor effekt på miljøet. Alle var enige om, at det var vigtigt, at investorer gjorde en meget større indsats for at støtte op om Paris-aftalen og andre fronter. I 2019 havde vi fokus på at udvikle et solidt fundament for at inddrage klimaforandringerne aktivt, opstille retning og mål for indsatserne. I de kommende år vil vi arbejde videre på en pensionsordning, der kan bidrage til en bæredygtig verden.

Formanden oplyste, at året i bestyrelsen startede med et ekstraordinært møde i Rundetårn om strategi og en fælles vej mod en styrket grøn profil for pensionskassen. Alle i bestyrelsen ønskede dette. Hen over efteråret mødtes fællesskabet omkring forskellige vinkler på emnet med deltagelse indefra og udefra for at blive skarpere på, hvordan vi skulle arbejde med klima og verdensmål i vores investeringer. Det hele førte til en velgennemarbejdet investeringsbeslutning i december, hvor grunden blev lagt til en ny retning på området.

JA

Formanden nævnte, at de havde spurgt medlemmerne, om deres forventninger til ansvarlige investeringer. Medlemmerne havde en stærkt stigende forventning hertil. Det var blevet meget mere væsentligt for vores medlemmer på ganske kort tid. Både unge som ældre så det som en væsentlig parameter i forhold til deres tilfredshed med pensionskassen. Samme undersøgelse viste, at det gjaldt bredt i forhold til menneskerettigheder, korruption, skattransparens, arbejdstagerrettigheder, våben osv., men selvfølgelig også klima.

Formanden nævnte, at der også havde været høj deltagelse og stor interesse på medlemsmødet i februar om ansvarlige investeringer. Debatten handlede om, hvordan vi bedst skabte udvikling. Vi fik mange gode spørgsmål og input fra medlemmerne samt en underskriftsindsamling. Vi havde også med hjælp fra FAOD's tillidsrepræsentanter aftalt møder med rigtig mange arbejdspladser for at få deres input. Desværre kom COVID-19 på tværs af dette, og vi arbejdede i stedet på at få afholdt medlemsmøder på MS Teams i efteråret.

Formanden oplyste, at der igen i år var modtaget flere konkrete medlemsforslag på klimaområdet. Det viste tilsvarende høje forventninger blandt medlemmerne. Hun håbede på en god debat om emnet senere. Hele bestyrelsen ønskede at investere på en måde, der afspejlede medlemmernes forventninger på hele bredden af ansvarlighed. Bestyrelsen tog alle medlemmers input og forslag med ind i bestyrelsens arbejde med ansvarlige investeringer.

Formanden oplyste, at der var grøfter i bestyrelsen men at de skal lukkes og med en åben debat, ville bestyrelsen forsøge at finde de gode løsninger og nå i mål med klimadagsordenen. Den samlede bestyrelse var i 2020 på samme side i bogen og trak i samme retning. Bestyrelsen arbejdede alle på, at alle medlemmer fik en moderne, grøn pensionsordning og får afviklet vores investeringer i fossile brændsler hurtigst muligt. Formanden henviste i den forbindelse til en planche, som viste AP's nye lave CO2-aftryk i relation til andre pensionsvirksomheder og bemærkede, at det så godt ud for klimaet.

Formanden tilkendegav, at de nye initiativer de havde taget i år, var at se på hele værdikæden for porteføljen. Fossile brændsler ikke er fremtiden, og indtil de var udfaset var det væsentligt at se på forbrugssiden, og det der sænkede efterspørgslen. I december 2019 satte bestyrelsen mål om at reducere klimaaftrykket af AP's aktieinvesteringer. Den første omlægning af investeringerne i december 2019 medførte et fald på aktieporteføljens CO2-udledning på godt 20 %. Vi havde besluttet at ekskludere virksomheder med mere end 30 % af omsætningen fra kul og tjæresand. I alt 82 kul- og olieselskaber stod nu på AP's eksklusionslister.

Formanden oplyste, at omstillingen til et lavemissionssamfund var et særligt tema i arbejdet med investeringerne. I investeringsbeslutningerne indgik i en helt konkret vurdering af selskabers evne og vilje til at ændre forretningsmodel mod en klimamæssig mere bæredygtig retning. Vi krævede oplysninger om virksomheders håndtering af og planer for nedbringelse af energiforbrug, CO2-udledning fra produktion, transport og slutproduktet. Desuden var der en vurdering af om virksomheden udviklede produkter, som ville eller kunne bidrage til omstillingen af et lavemissionssamfund. Resultatet af disse indsatser var en samlet portefølje, der over tid udledte mindre og mindre CO2 og i højere grad indeholder de virksomheder, der understøttede Parisaftalens mål.

Formanden nævnte, at AP havde valgt at stramme op på det aktive ejerskab. Dialogprogrammet kom fremadrettet til at bestå af to spor. Spor 1 var kritiske dialoger med virksomheder, der havde forbrudt sig mod AP's politik og retningslinjer. Processen var kort, maksimalt 6 måneder, og kunne lede til eksklusion, hvis ikke virksomheden imødekom kravene. Spor 2 var forbedringsdialoger, som havde til formål at løfte virksomheder inden for en række udvalgte temaer særligt med fokus på FN's verdensmål. Vi havde særligt fokus på syv mål. Det var klima, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, korruption og bestikkelse, skattransparens, håndtering af vand og ESG governance. Resultatet var en portefølje, som i højere grad indeholder selskaber, der understøttede verdensmålene bedre. Resultaterne af dialogerne fremgik af den årlige rapport om ansvarlige investeringer, hvor der også var en sammenligning med andre pensionskasser.

JA

Formanden oplyste, at arbejdet med ansvarlige investeringer havde stor bredde og var en vedvarende proces. De helhedsorienterede ambitioner kombineret med effektive tiltag ville gøre en forskel ved investering. Processen for arbejdet var fastlagt i AP's bestyrelse og fællesskabet, og bestyrelsen ønskede input fra medlemmerne. Bestyrelsesåret 2020 ville blive startet op med at tale strategi med særligt fokus på en yderligere styrkelse af klimaindsatsen og herunder hvordan og hvor hurtigt vi skulle afvikle investeringer i fossile brændsler.

Nyt produkt

Formanden oplyste, at AP i længere tid havde arbejdet på, at medlemmerne kunne tilbydes et moderne markedsrenteprodukt, som bedre vil kunne tilpasses det enkelte medlems livssituation og behov end gennemsnitsrenteproduktet. Finanstilsynet gav sidste år desværre afslag på en overgang til markedsrente ved et kollektivt omvalg. Afslaget var primært begrundet med, at en kollektiv overgang ikke er nødvendig i forhold til at varetage medlemmernes interesser. Finanstilsynets afgørelse ændrede ikke ved vurderingen af, at en kollektiv overgang til markedsrente ville skabe merværdi for medlemmerne. Bestyrelsen var ikke enig i Finanstilsynets afgørelse, og sagen var indbragt for Erhvervsankenævnen i april 2019. Afgørelsen var ikke afsagt endnu.

Formanden tilkendegav, at bestyrelsen i lyset af den meget lange proces havde fremsat et forslag om, at alle nytægninger skulle ske i markedsrente. Indholdet af det nye markedsrenteprodukt, og den planlagte vej frem imod at tilbyde alle medlemmer dette produkt ville blive uddybet under forslaget senere.

Bestyrelsens aflønning

Formanden oplyste om bestyrelsens og direktionens aflønning for 2019. Informationer fremgik også af årsrapporten. Bestyrelsens samlede vederlag for 2019 var 937.000 kr. baseret på, at bestyrelsesmedlemmer og udvalgsmedlemmer fik et vederlag for arbejdet. Direktionens aflønning var på 183.000 kr. svarende til AP's andel på 3% af administrationsselskabet.

Afsluttende bemærkninger

Formanden bemærkede afslutningsvis, at dette var beretningen fra 2020, og håbede, at den gav et godt indblik i pensionskassens tilgang og planerne for fremtiden. Hun ønskede en god debat på generalforsamlingen.

Dirigenten mindede om, at bestyrelsens beretning og dagsordens punkt 3 om forelæggelse og godkendelse af årsrapport 2019 ville blive behandlet sammen, således at medlemmerne efter forelæggelse af årsrapporten ville få mulighed for at stille spørgsmål til både bestyrelsens beretning og årsrapporten.

3. Forelæggelse og godkendelse af årsrapport 2019

Dirigenten gav ordet til administrerende direktør Mads Smith Hansen, der herefter fremlagde årsrapporten for 2019.

Mads Smith Hansen indledte med en bemærkning om, at AP i 2019 havde rundet en milepæl med 10.000 medlemmer i pensionskassen. Herefter gennemgik han de vigtigste tal i årsrapporten. Medlemsbidragene udgjorde i 2019 387 mio. kr., hvilket var en stigning på små 4 % i forhold til 2018. I 2019 udbetalte AP 329 mio. kr. til pensioner og fratræktes medlemsbidrag fra de udbetalte pensioner, voksede AP med ca. 60 mio. kr. om året.

Mads Smith Hansen oplyste med henvisning til omkostningsniveauet, at det i 2019 var lykkedes at sænke omkostningerne yderligere til 486 kr. pr. medlem. Det dækkede dels over et mindre fald i de reelle omkostninger, men også nogle beregningsmæssige teknikker, som gav et nyt lavere niveau for omkostningerne i AP.

Mads Smith Hansen bemærkede på linje med bestyrelsesformanden, at aktierne faldt ganske meget i slutningen af 2018. Aktierne startede derfor på lavere niveauer, men det blev indhentet til fulde op i

fm

2019 og mere til. En nærmest stigende aktietendens hele året betød en stigning på 26 % over året som helhed.

Afhængig af indeks og land lå de store indeks i niveauet 25-30 % stigning. Centralbankerne førte en lempelig pengepolitik med store opkøbsprogrammer og lave renter, for at holde hånden under væksten i verden. Renterne faldt fra 1,38 % til ca. det halve ved årets udgang, og dermed steg obligationskurserne. Både aktier og obligationer steg i 2019. Faktisk bidrog samtlige aktivklasser, som AP har investeret i positivt til årets afkast. Det var ganske usædvanligt, at alle aktivklasser gjorde det godt på samme år. Det førte til det meget høje nominelle investeringsafkast på 920 mio. kr. svarende til et samlet afkast på over 10 %. I forhold til AP's strategiske benchmark var merperformancen på 0,5 % sammenlignet med en passiv investering i det strategiske benchmark. Den samlede balance steg med ca. 1 mia. kr. fra 9,5 til 10,5 mia. kr.

Mads Smith Hansen oplyste, at en del af årets afkast tilgik egenkapitalen og overskudskapitalen. Det samlede kapitalgrundlag steg i løbet af året og førte til, at AP havde en samlet overdækning i forhold til kapitalkravet på 256 %. Det var en solid pensionskasse.

Mads Smith Hansen konstaterede, at regnskabet var underskrevet af bestyrelsen, direktionen og med en såkaldt blank påtegning fra de interne og eksterne revisorer, dvs. uden forbehold og bemærkninger. Mads Smith Hansen gav ordet tilbage til dirigenten.

Dirigenten takkede for forelæggelsen af årsrapporten for 2019 og åbnede herefter op for debat om hhv. bestyrelsens mundtlige beretning og årsrapporten. Dirigenten mindede igen om, at spørgsmål kunne stilles elektronisk ved at skrive en mail inde på portalen under punkt 2 eller punkt 3, hvorefter hun ville læse den op. Af praktiske grunde blev der holdt en pause, så der var mulighed for at stille spørgsmål.

Dirigenten oplyste, at der var kommet et spørgsmål fra Kurt Koudahl Petersen til ledelsesberetningen.

Kurt Koudahl Petersen henviste til, at AOP var steget fra 2018 til 2019. De samlede omkostninger i procent, altså AOP, var således steget fra 0,6 i 2018 til 0,9 i 2019. Mads Smidt Hansen blev bedt om at forklare stigning i AOP.

Mads Smith Hansen oplyste, at risikoforrentningen, som medlemmerne betalte til egenkapitalen for at påtage sig risikoen for at have pensionerne indgik i beregningen af AOP. Risikoforrentningen var på 0,25 % om året, hvis der var et positivt resultat i pensionskassen. Det var ikke tilfældet i 2018, og AOP i 2018 var i virkeligheden lidt kunstigt lav. Hvis der havde været en risikoforrentning i 2018, kunne der lægges 0,25 % oveni, og dermed gav det et sammenligneligt niveau med 2019, hvor risikoforrentningen blev betalt til egenkapitalen.

Dirigenten takkede for besvarelsen og oplyste, at der var et nyt spørgsmål fra Lisbeth Sloth.

Lisbeth Sloth spurgte, hvorfor hendes pension faldt år for år, når der var en stigende solvens i pensionskassen.

Dirigenten oplyste, at Steen Ragn ville besvare spørgsmålet.

Steen Ragn oplyste, at de pensioner, der blev udbetalt, var baseret på både medlemmets eget depot og på kassens ejerkapital. Da medlemmerne ejede pensionskassen, fik de udbetalt pensionerne både som ejer og som kunde. Den andel, der gik til solvenskapital og depoter udtrykte ikke nødvendigvis den bevægelse, der var i de konkrete pensioner. De udbetalte pensioner var beregnet under en forudsætning om nogle bestemte levetider, og under forudsætning af, at AP kunne give 3,75 % i afkast efter skat til pensionerne. Begge forudsætninger var blevet justeret i løbet af de senere år. Depotrenten havde været lavere, og levetiderne var steget, som formanden viste på de tidligere plancher. Derfor var nettoeffekten, at det nominelle beløb, som blev udbetalt blevet lidt mindre hen over årene.

Dirigenten takkede for besvarelsen og oplyste, at der var et nyt spørgsmål fra Lilian Bodil Schwedler Jensen.

fm

Lilian Bodil Schwedler Jensen ville gerne have oplyst, hvor mange af de sortlistede selskaber der var faktisk var tale om investeringer i. Henrik Olejasz ville undersøge det og vende tilbage med et svar senere.

Dirigenten oplyste, at der var kommet et nyt spørgsmål fra Per Alstrup, som kunne besvares i mellemtiden.

Per Alstrup undrede sig over, hvorfor AP skulle helt til USA for at investere i grønne projekter i stedet for i danske innovative miljøtiltag og projekter.

Henrik Olejasz oplyste, at man så globalt på nye investeringsprojekter også inden for det grønne område. Der var også investeret i Danmark, og det var over normal andel af investeringerne, som lå i Danmark. Som formanden nævnte var der investeret i Nature Energy, som lavede biogas på baggrund af affald og gødning. Vi havde også investeret i vindmøller, som lå i Danmark bl.a. en vindmøllepark i nærheden af Varde. Der var også en hel del indirekte investeringer via en række noterede selskaber. Vi havde en hel del også i Danmark, og vi kiggede efter mere. Han oplyste, at det var en meget populær investering blandt vores kolleger, hvorfor der var rift om de få projekter.

Dirigenten takkede for besvarelsen og oplyste, at Henrik Olejasz nu ville besvare spørgsmålet fra Lilian Bodil Schwedler Jensen.

Henrik Olejasz oplyste, at der var 8 af de selskaber, som var blandt de ekskluderede selskaber med en høj andel af deres omsætning fra kul og tjæresand. De blev derfor solgt og nogle af dem allerede, da de reducerede CO₂-aftrykket fra porteføljen. I alt var der 8 kulselskaber i porteføljen, inden de to ændringer blev gennemført.

Dirigenten spurgte, om der var yderligere kommentarer eller spørgsmål, hvilket viste sig ikke at være tilfældet, og debatten om beretning og årsrapport blev afsluttet.

Dirigenten oplyste, at der ikke skulle stemmes om bestyrelsens beretning, og tillod på baggrund af de faldne bemærkninger at lægge til grund, at beretningen var taget til **efterretning**.

Dirigenten oplyste, at der skulle stemmes om årsrapporten for 2019, hvilket skulle ske på den elektroniske portal, hvor der var et afstemningsmodul. Der blev givet tid til at stemme, og imens havde Per Alstrup endnu et spørgsmål.

Per Alstrup spurgte, hvorfor der ikke blev satset på 100 procent dansk investering, som kunne resultere i nye eksporteventyr med vindmøller og solenergi.

Henrik Olejasz oplyste, at pensionskassens formål var at sikre gode pensioner på en hensigtsmæssig måde i forhold til de forsikredes langsigtede mål og ønsker. I et vist omfang kunne man følge andre formål, men det måtte ikke gå på kompromis med det investeringsmæssigt sunde, hvor der bl.a. var en god spredning af risici. Der var en forholdsvis stor andel af investeringer i Danmark i forhold til, hvor meget Danmark fyldte i det samlede investeringsunivers. Det skete under hensyntagen til, at der var nogle områder, hvor vi var særligt kompetente, og steder, hvor risikoen ikke var så stor. Derfor finder nogle af vores lavrisiko-investeringer i særlig grad sted i Danmark. Det gælder dansk realkredit, boligejendomme og vindmøller, hvor vi havde forholdsvis meget i Danmark. Det var vigtigt at have en høj risikospredning, og i forhold til det grønne område, kunne den største forskel nok gøres uden for landets grænser. Det ville være stærkt begrænsende, hvis man kun skulle investere i Danmark, både ud fra et investeringsmæssigt synspunkt og ud fra andre kriterier også.

Dirigenten takkede for besvarelsen og havde modtaget resultatet af afstemningen.

Generalforsamlingen **godkendte** årsrapporten for 2019 med alle afgivne stemmer.

4.a. Forslag om generelle vilkår (Pensionsregulativ) for nye medlemmer – nyt pensionsprodukt

Dirigenten nævnte, at det første forslag fra bestyrelsen vedrørte et nyt pensionsprodukt for nye medlemmer, således at de optages i et markedsrenteprodukt. Dirigenten gav ordet til formanden.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at der gennem foråret var afholdt medlemsmøder i Århus og København om at overgå til et nyt og moderne pensionsprodukt. Der var orienteret om mulighederne i det nye produkt på hjemmesiden, og bestyrelsen havde også mærket en stor interesse fra medlemmerne pga. de gode muligheder i pensionsordningen. Bestyrelsen foreslog, at alle nye medlemmer af pensionskassen blev optaget i 3 i 1 Livspension, som var et nyt markedsrentepensionsprodukt. Pensionsproduktet indeholdt både et opsparingselement og forsikringsdækninger svarende til den nuværende ordning. Gennemsnitsrenteordningen havde fungeret godt i mange år, men der var en række udfordringer i ordningen, som bestyrelsen gerne vil løse.

Cecilie Therese Hansen nævnte, at Gennemsnitsrenteordningen havde betingede garantier, og det betød, at det reelt var medlemmerne, som bar risikoen. Afkastet blev udjævnet over årene i Gennemsnitsrenteordningen ved en andel af det løbende afkast tilskrives til det enkelte depot givet ved en fastsat depotrente. En anden del af afkastet gik til en fælles buffer, som blev brugt til at udjævne afkastene over årene. Den kompleksitet gjorde det svært for det enkelte medlem at få det overblik over, hvad der var medlemmets egen pensionsopsparing. Både yngre og ældre medlemmer havde samme risikoprofil for investeringer uden mulighed for at regulere den.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at forsikringsdelen i Gennemsnitsrenteordningen også havde den ulempe, at dækningerne var fastsat i forhold til alderspensionen. Der skete en automatisk nedtrapning af forsikringsdækningen i gruppeliv i takt med ens alder. Forsikringspakken kunne ikke i tilstrækkelig grad tilpasses medlemmernes individuelle behov. Bestyrelsens konklusion var derfor, at den bedste og mindst omkostningsfyldte mulighed var at skifte til et markedsrenteprodukt, som kunne imødekomme udfordringerne. En anden mulighed ville have været at skrue på det nuværende produkt, men det var ikke nær så optimalt og dyrere.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at det nye produkt kunne tilpasse investeringsrisikoen efter alder, og medlemmet havde mulighed for selv at øge eller reducere risikoen samt foretage individuelle investeringsvalg. Der ville ske en maksimal fordeling af midlerne til medlemmernes pensioner. Forsikringspakken havde en meget bedre fleksibilitet og bedre dækninger end medlemmerne havde i den nuværende ordning. De gode, solidariske elementer var bevaret, hvor medlemmerne deltes om investeringer og omkostninger, og indgik i et forsikringsfællesskab, hvor medlemmerne deltes om risikoen.

Cecilie Therese Hansen nævnte, at produktet blev benævnt 3 i 1 Livspension. Administrationen i Sampension havde arbejdet med produktet i rigtig lang tid, og det var udbudt til mere end 200.000 kunder og medlemmer. ISP Pension skiftede til dette produkt i starten af 2020. Bestyrelsen anså produktet for på alle parametre at være konkurrencedygtigt med tilsvarende produkter på markedet. Det blev også udbudt som firmapensionsordning, og eksisterende kunder havde udtrykt stor tilfredshed med produktet. Allerede da pensionskassen var i Unipensions samarbejdet arbejdede bestyrelsen for at udvikle et sådant produkt for fællesskabet. Og det var en del af beslutningsgrundlaget, da AP flyttede til Sampension, at Sampensionfællesskabet havde et udviklet produkt og lang erfaring med det.

Cecilie Therese Hansen viste medlemmerne en planche, hvor den nuværende og den nye ordninges fordeling af aktiver over tid var illustreret. I Gennemsnitsrenteproduktet havde de ældre medlemmer en for høj risiko, mens de yngre havde en for lav risiko. I den nye markedsrenteordning opnåede medlemmerne en investeringsprofil, der passede til deres alder. Et ungt medlem, som havde lang tid til pensionering, kunne godt tillade sig at løbe en højere risiko. I tilfælde af tab var der god tid til at genvinde det tabte, og medlemmet havde i øvrigt kun indbetalt en mindre del af den samlede opsparing. Med den højere risiko var forventningen også et højere afkast. Tæt på pensionering var det vigtigt ikke at tage en for høj risiko for tab.

Det nye produkt gav mulighed for en individuel tilpasning afhængig af den enkeltes risikoappetit. Udgangspunktet i ordningen var en moderat risiko, som kunne reduceres til lav eller øges til høj. Hvis fx et ældre medlem mente at have en økonomisk situation, hvor et større tab kunne tåles, var muligheden for at vælge en højere risiko. I de forskellige risikoprofiler ville de underliggende

investeringer være de samme. Medlemmerne ville blot deltage med en fordeling bestemt af alder og risikovillighed. På den måde kunne stordriftsfordelene i investeringsforvaltningen høstes som i det nuværende produkt.

Der skete også en række forbedringer af forsikringsdækningen i den nye ordning. Dækninger ved invaliditet og død blev fastsat som en procent af lønnen i stedet for som en procent af alderspensionen. Det var en fordel, da risikodækningen erstattede et løntab. I det nye produkt blev forsikringssummen i Gruppeliv ved død og invaliditet ikke nedtrappet. Det skete i dag fra 40-årsalderen med bortfald af forsikring ved det 67. år. Den nye ordning tilbød også mere fleksibilitet i forhold til at tilpasse forsikringsdækningerne til den enkelte medlems behov. Både i forhold til opsparing og forsikringsdækninger var der rigtig gode grunde til at overgå til markedsrenteproduktet. Bestyrelsen havde undersøgt, hvorvidt der var ulemper ved at overgå til det nye produkt. Efter grundig analyse havde bestyrelsen den vurdering, at produktet i langt højere grad end det nuværende kunne tilpasses medlemmernes behov.

Der skulle i dag stemmes om, hvorvidt alle nye medlemmer skulle have den nye ordning. Det var dog et vigtigt skridt på vejen til en overgang mod markedsrenteordning for hele pensionskassen. Afhængigt af Erhvervsankenævnets afgørelse ville bestyrelsen gå videre med planlægningen af en individuel eller kollektiv overgang for pensionskassens eksisterende medlemmer. En kollektiv overgang ville være den mest hensigtsmæssige og værdiskabende måde at skifte produkt på. Det var en solidarisk løsning med en fair fordeling af overskudsmidler, som sikrede alle medlemmer på lige vis, og hvor ingen risikerede at gå glip af deres andel af de ufordelte midler. Ved en individuel overgang ville der være risiko for, at en mindre gruppe blev efterladt med det gamle produkt uden et konkurrencedygtigt afkast og et hensigtsmæssigt risikofællesskab for dermed at oppebære af ydelserne.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at beslutningen om kollektiv eller individuel overgang for alle medlemmer kom til afstemning på en ekstraordinær generalforsamling, som efter planen ville blive afholdt i løbet af andet halvår 2020.

Dirigenten åbnede herefter for debat og oplyste, at der på forhånd var indsendt tre spørgsmål til forslaget. Disse blev besvaret, mens medlemmerne anvendte portalen til spørgsmål og kommentarer.

Gurli Frøstrup spurgte til den ændringsbestemmelse i regulativet, hvor der kom til at stå:

"§ 1. Optagelse og genoptagelse. Dette pensionsregulativ vedrørende medlemmer, der optaget i den fleksible pensionsordning til og med dato xxxxxx."

Datoen var ikke kendt endnu, men Gurli Frøstrup spurgte om datoen var sammenfaldende med den dato, hvor den nye ordning trådte i kraft, eller om der var tale om en obligatorisk afvikling af den fleksible pensionsordning, hvor datoen af bestyrelsen kunne lægges mange år tilbage i tiden og dermed i praksis var en genoptagelse i det nye produkt. Spørgsmålet skyldtes Corona-krisen, hvor pensionernes værdi var mindsket kraftigt og pensionsrådgivere derfor anbefalede, at man ikke nedjusterer risikoprofilen, hvis man havde kort tid til pensionen, da man i så fald ville indløse et stort tab.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at den dato var sammenfaldende med datoen, hvor den nye ordning trådte i kraft. Ændring havde ingen betydning for eksisterende medlemmer af pensionskassen. Det betød, at helt nye medlemmer af pensionskassen fra denne dato ikke længere kunne optages i den fleksible pensionsordning. Nye medlemmer blev optaget i den nye ordning 3 i 1 Livspension og blev omfattet af de vilkår, der gjaldt for denne ordning. Datoen ville ikke blive fastsat mange år tilbage i tid. Der blev sigtet efter, at det tidligst var den 1. juli 2020.

Karen Norup spurgte, om § 35 var uændret i forhold til eksisterende regler. Hun mente, at AP's dækning af tabt erhvervsevne var ringe på grund af modregning. Det rammer især medlemmer med lave dækninger, som i procent modregnes mere end høje dækninger. Hun ønskede også at få belyst, om bestyrelsen så det som en del af deres opgave at sikre medlemmernes forsørgelsesgrundlag igennem en reel forsikring for tabt erhvervsevne. Desuden ville hun høre, om bestyrelsen ville være

villige til at arbejde på rimelige ændringer i § 35, således at modregning ikke blev baseret på fiktive scenarier, men på faktuelle konsekvensberegninger så underkompensation kunne undgås. Såfremt bestyrelsen ikke var villig til at indarbejde rimelige ændringer i § 35 for at imødegå underkompensation, indstillede hun til, at medlemmerne stemte imod forslaget i sin helhed.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at bestyrelsens strategi var helt generelt at forbedre ordningen herunder også forsikring for tabt erhvervsevne. Den nye pensionsordning gav en væsentlig bedre mulighed for at tilpasse sin forsikringsdækning og investering efter medlemmernes behov og ønsker. Forsikringsdækningerne i den nye ordning var fastsat i forhold til medlemmernes løn og sikrer en meget bedre kompensation end den nuværende, som var fastsat i forhold til alderspensionen. I den nye ordning blev ydet en dækning allerede ved 50 % erhvervsevnetab, og bestyrelsen drøftede næste skridt i produktforbedringerne bl.a. modregningsreglerne.

Hanne Egebjerg fandt ikke, at modregningsreglerne tilskyndede invalidepensionister til at arbejde ved siden af pensionen. En gennemsnitsinvalidepensionist i arbejde i AP-tal 2019 havde en indkomst på 60 % af gennemsnitslønnen for AP-medlemmer. En invalidepensionist på ledighedsydelse havde en indkomst på 73 % af gennemsnitslønnen for medlemmer af AP. Hun havde stillet forslag 5.a., hvor gennemsnitsinvalidepensionisten i arbejde sidestilles med de øvrige invalidepensionister i AP. Disse kunne oppebære en indkomst på 73 % af gennemsnitslønnen for medlemmer af AP. Hun havde en rettelse til skemaet på side 10. Modregning burde retteligt være 94.300 kr. og den samlede indtægt var lig med 368.400 kr. Såfremt bestyrelsen ikke ville indarbejde rimelige ændringer i § 35 for at imødegå underkompensation af invalidepensionister og skævheder i engagementsstrukturen, indstillede hun, at medlemmerne stemte imod forslaget i sin helhed

Cecilie Therese Hansen fandt, at spørgsmålet var i tråd med svaret til Karen Norup. Bestyrelsens strategi var en generel forbedring af ordningen herunder også forsikringen for tabt erhvervsevne. De beskrevne modregningsregler gjaldt alene for nytegnede ordninger i det nye produkt. Forslag 5.a. skulle ses i forhold til reglerne i det eksisterende produkt og medlemmer, der allerede modtog invalidepension.

Dirigenten konstaterede, at det var besvarelsen af de på forhånd indkomne spørgsmål. Under debatten var der via portalen indkommet et nyt spørgsmål fra Hans Hove Andersen.

Hans Hove Andersen ønskede at få oplyst, hvilken betydning den nye ordning ville få for de nuværende udbetalinger til pensionister.

Dirigenten oplyste administrationens svar, om at det ingen betydning havde.

Dirigenten oplyste, at der var kommet en bemærkning fra Karen Norup.

Karen Norup spurgte, om reglerne for modregning af forsikringsdækninger i det nye produkt sidenhen kunne ændres.

Dirigenten oplyste administrationens svar, som bekræftede, at modregningsreglerne kunne ændres.

Dirigenten oplyste, at der var kommet en bemærkning ind via portalen fra Gerd Wiboe.

Gerd Wiboe bemærkede, at det var blevet oplyst på informationsmødet den 5. marts, at det ikke ville være muligt at vælge en pulje fri for investeringer i selskaber med fossile hovedaktiviteter. Gerd Wiboe opfordrede bestyrelsen til at udbygge puljeordningen med en pulje, hvor nuværende investeringer i selskaber med fossile hovedaktiviteter, blev erstattet med investeringer i vedvarende energi og andre grønne investeringer. Såfremt bestyrelsen ikke kunne give tilsagn om at udbygge forslaget med en sådan pulje, anbefalede hun, at medlemmerne stemte nej til forslaget i den foreliggende form.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at det nye produkt indeholdt Unit Link, hvor en del af opsparingen kunne placeres. Der var nogle grønne fonde, som medlemmerne kunne placere sine midler i. Derudover var det bestyrelsens intention at arbejde med hele porteføljen med henblik på at opnå en grøn og bæredygtig pension.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var andre, der ønskede at kommentere det fremsatte forslag og afsluttede herefter debatten. Dirigenten oplyste, at forslaget indebar en ændring af pensionsregulativet og at vedtagelse derfor krævede, at mindst to tredjedele af de afgivne stemmer, var FOR forslaget. Dirigenten oplyste videre, at der ville være mulighed for at stemme FOR, IMOD eller UNDLAD/BLANK, og at ens stemme ikke ville tælle med i afstemningsresultatet, hvis man gjorde brug af den sidste mulighed. Dirigenten åbnede for afstemning via portalen og oplyste, at VP kunne kontaktes telefonisk, hvis medlemmerne oplevede udfordringer med den elektronisk stemmeafgivelse.

Dirigenten konstaterede i relation til forslag 4.a., at der var 354 stemmer for, 26 imod og 39 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **vedtaget**.

4.b. Forelæggelse og godkendelse af lønpolitik

Dirigenten bemærkede, at punktet vedrørte forelæggelse og godkendelse af pensionskassens lønpolitik og gav herefter ordet til næstformand Per Frølund Thomsen.

Næstformanden henviste til det fremsendte materiale og bemærkede, at pensionskassens lønpolitik blev evalueret årligt for at sikre, at den var tilpasset lovgivning og pensionskassens udvikling, herunder at den var i overensstemmelse med og fremmede en sund og effektiv risikostyring.

Næstformanden oplyste, at politikken var en fælles lønpolitik gældende for administrationsfællesskabets finansielle virksomheder bestående af Sampensions Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyr læger. De tre virksomheder blev administreret sammen af Sampension Administrationselskab A/S, hvor alle medarbejdere var ansat.

Næstformanden oplyste, at pensionskassen havde en konservativ lønpolitik. Aflønningsforholdene understøttede balancen mellem, at pensionskassen kunne rekruttere og fastholde en kompetent, ansvarlig ledelse og stab og samtidig ikke motiverede til overdreven risikotagning. Af de nuværende væsentlige risikotagere var det alene investeringsdirektøren, der havde mulighed for at blive tildelt en begrænset variabel løndel. Den nye lønpolitik var tilgængelig under materialet til generalforsamling.

Næstformanden oplyste, at lønpolitikken var ændret, således at den maksimale godtgørelse, der kunne anvendes ved henholdsvis nyansættelse og fratræden, var nedsat fra 12 til 6 måneders løn. Derudover ændredes benævnelsen væsentlige risikotagere som følge af organisatoriske ændringer, og endelig var der sket mindre redaktionelle ændringer i politikken

Næstformanden oplyst, at bestyrelsen vedtog den nye lønpolitik den 12. marts 2020 og anbefalede generalforsamlingen at godkende lønpolitikken.

Dirigenten åbnede herefter for debat.

Kurt Koudahl Petersen bemærkede, at direktionens løn var angivet til 6,1 mio. kr. i 2019, og han ønskede belyst, om det var bruttolønnen, og om direktionen bestod af to personer.

Christian Due oplyste, at det var korrekt, at det var bruttolønnen. Direktionen bestod i 2019 af en person.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var andre, der ønskede at kommentere det fremsatte forslag og afsluttede herefter debatten. Dirigenten åbnede for afstemningen via portalen.

Dirigenten oplyste, at lønpolitikken skulle godkendes med simpelt flertal af de stemmer, som blev afgivet. På baggrund af afstemningen konkluderede dirigenten, at forslaget var **vedtaget** med 96 % af afgivne stemmer. Der var 62 stemmer for, 2 imod og 61 blanke.

5.a. Forslag fra medlem Hanne Egebjerg

Dirigenten bemærkede, at forslaget handlede om pensionskassens modregningsregler for invalidepensionister, og fremlæggelse af forslaget blev transmitteret i en videopræsentation fra Hanne Egebjerg.

Hanne Egebjerg gennemgik forslaget. Motivationen gengives her i fuldt transskriberet form:

"Jeg foreslår, at reglerne vedrørende invalidepensionister i arbejde ændres, sådan at man kan opretholde sin resterhvervsevne, før man bliver modregnet i invalidepensionen og dermed kan have en indtjening, der tilnærmelsesvis ligner den, de øvrige invalidepensionister i pensionskassen oppebærer. Vejen til en invalidepension går igennem sygdom, lange udredningsperioder og perioder med lav indtjening. Det er jo netop meningen med invalidepensionen, at den skal sikre, at man kan opretholde et livsgrundlag, når man har mistet to tredjedele eller halvdelen af sin arbejdsevne som arkitekt eller designer. Jeg synes, det er usolidarisk, at Arkitekternes Pensionskasse har en engagementsstruktur, der tvinger arbejdende medlemmer ud af arbejdsmarkedet. Det håber jeg, I kan følge mig i. Tak."

Dirigenten konstaterede, at videopræsentationen gik fint igennem, og gav ordet til næstformanden.

Næstformanden oplyste, at bestyrelsen sammen med FAOD havde set ekstra grundigt på forslaget, da der var stillet et lignende forslag på sidste års generalforsamling. Bestyrelsen kunne fortsat ikke forslaget, da bestyrelsens opgave var at sikre rammer for den kollektive forsikringsordning, som sikrede økonomisk tryghed for det enkelte medlem til en fair pris for fællesskabet. Forslaget indebar, at flere medlemmer kunne opnå en samlet indtægt ved invaliditet, der var større end den indtægt, medlemmet havde før invaliditeten indtrådte.

Næstformanden bemærkede, at analysen lavet på baggrund af en gennemsnitlig løn for et medlem i pensionskassen viste, at dækningsgraden ville overstige 100 % allerede fra en dækningsgrad på 50 %, hvis forslaget blev gennemført. Mange medlemmer havde en dækning ved invaliditet, som udgjorde mellem 40-70 % af deres løn. Ved uændrede modregningsgrænser ville dækningsprocenterne ligge på mellem 84 % og 116 %, hvilket begrænsede antallet af medlemmer, der kunne opnå en højere dækningsprocent end 100 % i forhold til en gennemsnitlig lønindkomst.

Næstformanden oplyste, at gennemførelsen af forslaget ville betyde, at medlemmernes betaling for invalidepension skulle hæves med samlet cirka 1,6 mil. kr. svarende til cirka 1.600 kr. mere årligt for et 55-årigt medlem.

Næstformanden bemærkede, at forslaget ikke var blevet modtaget inden for fristen for legalitetskontrollen. Den sikrede, at fremsendte forslag rent faktisk kunne implementeres. Hvis forslaget skulle blive vedtaget, var det ikke sikkert, at det ville blive implementeret, hvis det viste sig, at implementeringen ville have store uforudsete eller u hensigtsmæssige konsekvenser.

Dirigenten åbnede herefter for debatten og oplyste, at Hanne Egebjerg ville være med på en telefon for at kunne besvare spørgsmål og kommentere på de faldne bemærkninger.

Dirigenten oplyste, at der på forhånd var modtaget fire bemærkninger og spørgsmål til forslag 5.a., som ville blive gennemgået nu.

Karen Norup bemærkede, at det fremsatte forslag var udtryk for, at AP's gældende modregningsprincipper ikke var hensigtsmæssige. Det skulle kunne betale sig at tage arbejde, men modregningen betød i praksis, at de fleste medlemmer mistede en betragtelig del af deres forsørgelsesgrundlag ved at tage et arbejde. Medlemmerne blev ikke overkompenseret ved ledighed, men blev underkompenseret ved indtægt fx i et fleksjob. I et fleksjob blev medlemmet ramt yderligere, når medlemmet ikke længere oppebar en fornuftig pensionsopsparing. Endvidere fulgte invalidepensionen ikke længere den almindelige lønudvikling, da niveauet blev fastholdt fra tilkendelsestidspunktet. Det udhulede både aktuel forsørgelse og alderspension.

Næstformanden oplyste, at bestyrelsen drøftede hvordan bl.a. modregningsreglerne kunne tilpasses i det nye produkt, som forventedes tilbudt til eksisterende medlemmer senere på året. Han præciserede, at en tilkendelse af invalidepension også udløste præmiefritagelse. Det medførte, at pensionskassen betalte bidraget til alderspension.

THA

Karen Norup bemærkede, at invalidepension var en forsikringsdækning, som det var kritisabelt at modregne i, da det var en forsikringsydelse, som medlemmet havde betalt for. Hun mente ikke, at bestyrelsen varetog medlemmernes interesser i forhold til dækning for tabt erhvervsevne. Bestyrelsens opgave burde være at sikre medlemmernes interesser bedst muligt herunder de ca. 55 medlemmer, der p.t. havde mistet erhvervsevnen helt eller delvist. Bestyrelsen burde anerkende denne forpligtelse.

Næstformanden anerkendte, at det var bestyrelsens forpligtelse at sikre en god og fleksibel forsikring med passende standarddækninger og mulighed for individuelle tilpasninger. Medlemmerne havde samtidig en forpligtelse til at tilpasse forsikringerne, inden skaden indtraf. Prisen på forsikringen afspejlede, at der skete en modregning. En mere lempelig modregning ville øge prisen for forsikringen. Medlemsforslaget ville betyde, at der skulle opkræves yderligere ca. 1,6 mio. kr. hos medlemmerne.

Dirigenten nævnte, at der var et par yderligere spørgsmål fra Karen Norup.

Karen Norup fandt det kritisabelt, at bestyrelsen ikke var åbne i forhold til bagvedliggende tal i 2020. Hun ville gerne have oplyst, hvor mange medlemmer, der oplevede modregning samt aldersfordelingen blandt de berørte medlemmer. Desuden ønskede hun at få oplyst, hvad de samlede omkostninger var. Bestyrelsen og dens rådgiver burde give generalforsamlingen indsigt i medlemmernes faktiske udbetalinger i stedet for de fremlagte konsekvensberegninger baseret på fiktive scenarier. Bestyrelsen havde ensidigt fokus på overkompensation men burde se på både over- og underkompensation i nuværende model. Bestyrelsen burde ikke afvise forslaget ved at fremføre fiktive argumenter uden sammenligning med faktiske forhold.

Næstformanden oplyste, at bestyrelsen fastlagde reglerne for forsikringer i bred forstand og ikke på baggrund af de enkelte tilfælde. Ændringer skulle også gælde for medlemmer, der finansierede forsikringen, men endnu ikke var berettiget til udbetaling. Derfor var det mest hensigtsmæssigt at se på generelle forhold herunder nuværende regler for offentlige ydelser og den observerede gennemsnitsløn. En fastlæggelse af fremtidige regler med udgangspunkt i få invalide medlemmer var ikke hensigtsmæssigt, da reglerne for offentlige ydelser ofte blev udviklet og ændret.

Karen Norup bemærkede, at bestyrelsen vurderede, at en implementering af forslaget ville koste 1,6 mio. kr. Det blev af bestyrelsen eksemplificeret til 1.600 kr. om året for et 55-årigt medlem. Karen Norup mente, at med ca. 10.000 medlemmer burde det i stedet betyde en gennemsnitlig årlig udgift på 160 kr. pr. medlem. Hvis forslaget ikke blev vedtaget, opfordrede Karen Norup yngre medlemmer til at tegne supplerende forsikring for tab af erhvervsevne. Karen Norup henstillede til, at medlemmerne stemte for forslaget.

Næstformanden oplyste, at det ikke var alle medlemmer, der betalte for dækningen ved tabt erhvervsevne, da ca. halvdelen er alderspensionister. Prisen beregnes individuelt for de medlemmer, der har forsikringen, og den 55-årige var alene medtaget som eksempel på konsekvenserne af forslaget. Pensionskassen har det princip, at forsikringer skal balancere, således at de opkrævede præmier modsvarer skaderne. I både den eksisterende og den nye ordning kunne det enkelte medlem øge sin forsikringsdækning til det ønskede niveau. På trods af modregningsreglerne var det bestyrelsens opfattelse, at de unge kunne få en god kompensation for tabt erhvervsevne.

Dirigenten nævnte, at der var kommet et spørgsmål ind via portalen fra Anna Maria Pålsson.

Anna Maria Pålsson påpegede, at funktionsnedsatte arkitekter og designere var glade for at arbejde i flow, da det medførte forglemmelse af træthed, smerter og nederlag. Samtidig betød det, at invalidepensionister blev modregnet i indtægten. Enten arbejdede invalidepensionisten gratis eller også deltes lønnen med de øvrige medlemmer af AP. Anna Maria Pålsson konstaterede, at der var råd til at være solidarisk med de få og opfordrede medlemmerne til at stemme for forslaget.

Hanne Egebjerg oplyste telefonisk, at hendes væsentligste anke var, at bestyrelsen i årtier med henvisning til en overkompensation havde tilladt en underkompensation af medlemmerne. Hun opfordrede til, at alle stemte for hendes forslag, da det ville stille alle bedre, hvis behovet for invalidepension opstod. Hun ønskede en redegørelse fra bestyrelsen, om de faktiske forhold for medlemmer med erhvervsevnetab både nu og bagudrettet.

Næstformanden oplyste, at bestyrelsen havde været meget grundige siden sidste års generalforsamling, hvor samme emne blev drøftet. Det var drøftet med FAOD, hvorvidt modregningsreglerne var for hårde, men FAOD så ingen grund til at ændre reglerne. Reglerne blev vedtaget i Unipension, og baggrunden for vedtagelsen var at give medlemmerne et incitament til at arbejde under forudsætning af, at de havde mulighed for det. Der blev kompenseret i niveauet mellem 86 % og 116 % af den gennemsnitlige løn for arkitekter, hvilket var rimeligt for denne pensionsordning.

Karen Norup bemærkede, at de eksisterende modregningsregler ramte ganske få medlemmer med tilkendt invalidepension, som fortsat var på arbejdsmarkedet. Det drejer sig om ca. 11 medlemmer. Indtægt ved arbejde blev modregnet både i de offentlige ydelser og fra pensionskassen. Offentlige ydelser burde ikke blive modregnet i et forsikringsprodukt.

Hanne Egebjerg konstaterede, at bestyrelsen ikke havde gjort sig ulejlighed med at gennemgå tallene med hende. Hendes opfattelse var, at bestyrelsen ikke kunne gennemskue de fremlagte tal som efter hendes opfattelse også var fejlbehæftede.

Næstformanden bemærkede, at medlemmerne skulle stemme for forslaget, hvis modregningsregler skulle ændres, men det udløste en regning på ca. 1,6 mio. kr. og medførte, at spændet for overkompensation blev løftet til ca. 130-135 %. Bestyrelsen havde været mange eksempler igennem, og det var en enig bestyrelse, som ikke kunne bakke op om forslaget.

Hanne Egebjerg konstaterede, at bestyrelsens tal var vildledende, da ingen blev overkompenseret i den angivne størrelsesorden. Invalidepensionisterne var blevet underkompenseret i årtier. Hun oplyste, at hendes gennemsnitsindkomst som invalidepensionist var på 330.000 kr., men hun tjente det dobbelte forinden. Hanne Egebjerg opfordrede medlemmerne til at stemme for hendes forslag, hvis de ønskede en lidt bedre forsikringsdækning. Hun mente ikke, at medlemmerne ville kunne få en tillæggsforsikring i et andet forsikringselskab for 1.600 kr. om året.

Næstformanden bemærkede, at pensionskassen var på vej over i et markedsrenteprodukt, i første omgang kun for nye medlemmer, men at de øvrige medlemmer til efteråret skulle stemme om den nye markedsrenteordning. Bestyrelsen ønskede ikke at gå yderligere ind i modregningsreglerne, når pensionskassen var på vej over i et nyt produkt. Næstformanden opfordrede til, at modregningsreglerne i det nuværende produkt blev fastholdt.

Dirigenten konstaterede, at forslaget var godt belyst, og at der ikke var andre, der ønskede at kommentere det fremsatte forslag. Hun afsluttede herefter debatten.

Dirigenten oplyste, at forslaget indebar en ændring af pensionskassens pensionsregulativ, og at regulativændringer skulle vedtages med mindst to tredjedele af de afgivne stemmer. Dirigenten åbnede for afstemningen via portalen.

Dirigenten konstaterede, at i relation til forslag 5.a. var der 35 stemmer for, 52 imod og 42 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **forkastet**.

5.b. Forslag fra medlem Lillian Jensen m.fl.

Dirigenten bemærkede, at forslaget medlem Lilian Jensen m.fl. handlede om pensionskassens investeringsstrategi, og fremlæggelse forslaget blev transmitteret i en videopræsentation fra forslagsstillerne.

Lilian Jensen gennemgik forslaget via videopræsentation. Motivationen gengives her i fuldt transskriberet form:

"Medlemsforslag 5b.

Med henblik på en investeringsstrategi, som ikke alene støtter op om Paris-aftalen, men fuldt ud efterlever dens målsætning om at begrænse klodens temperaturstigning til 1,5 grader, foreslås:

At der inden udgangen af 2020 sker en afvikling af investeringer i fossile selskaber, der deltager i

- Jagten på nye reserver
- Opbygger og videreudvikler ny infrastruktur og højrisikable udvindingsprojekter eller
- Udøver lobbyvirksomhed med det formål at sprede misinformation om de fossile brændslers påvirkning af klimaet.

At der yderligere i løbet af 2020-2025 sker en afvikling af investeringer i fossile selskaber med en forretningsmodel, hvis omsætning hidrørende fra fossile brændstoffer ligger på et niveau, der er uforeneligt med Parisaftalens 1,5 graders målsætning, eller hvis produktion af fossile brændsler er af et omfang, som belaster den samlede CO2-udledning uforholdsmæssigt.

At der hersker transparens om de anvendte kriterier og metoder til vurdering på selskabsniveau af foreneligheden med hensyn til produktionsniveau eller -omfang med Parisaftalens 1,5 graders målsætning, og at der årligt sker en afrapportering om resulterende tiltag med sigte på at opnå forenelighed.

Det er jo ikke første gang, at vi stiller forslag her på generalforsamlingen, forslag som vi har fået vedtaget. De modargumenter vi har fået er, at der vil være brug for olie og gas længe endnu, eller det er bedre at vi fastholder vores investeringer frem for at overlade dem til andre og underforstået mindre ansvarlige investorer. Men den argumentation holder ikke i forhold til investeringspolitikken. Vi skal ikke investere i at hente mere op af jorden. For størsteparten af de kendte reserver skal blive i jorden. 82 % af de kendte kulreserver, 49 % af de kendte gasreserver og 33 % af de kendte oliereserver skal blive i jorden. Men virkeligheden ser noget anderledes ud.

Dette er en rapport udgivet af blandt andet FN's miljøprogram, som viser den kæmpe forskel, der er mellem den planlagte fossile udvinding og hvad der skal til, hvis Parisaftalens målsætninger skal nås. Den nederste blå kurve viser en produktion svarende til 1,5 graders global opvarmning, den grønne 2 graders opvarmning og den røde den planlagte fossile udvinding. Der er et kæmpe gab mellem det, der skal til og det, som man i realiteten satser på.

At bruge aktivt ejerskab som investor er et vigtigt redskab til at presse på for forandringer, men det er vanskeligt at bedrive aktivt ejerskab over for fossile selskaber, hvis hovedaktivitet og forretningsmodel naturligt er at eftersøge og udvinde fossile ressourcer. Cirka 1,4 milliarder kroner årligt bruger olie- og gasfirmaer på lobbyvirksomhed, der går ud på systematisk at modarbejde Paris-aftalen. Det er ikke selskaber, vi ønsker medejerskab i.

Den 21. april 2020 skriver Ekstra Bladet "Derfor styrtdykker prisen på olie". Det koster simpelthen penge for olieselskaberne at opbevare olien, imens efterspørgslen er så lav, peger dansk ekspert på. Olieproducenternes lagre er propfyldte. Derfor opkøber de ikke, selvom prisen er historisk lav. Man kan sige, at det er en helt speciel situation, vi har lige nu, der får oliepriserne til at dykke, men det er også et forvarsel om, hvordan det kan gå, når efterspørgslen falder, hvad den jo afgjort vil, hvis miljøpolitikken skal have en chance.

Ud over at sort energi er en dårlig investering for miljøet, så mener vi også, at det er en dårlig investering for vores pensionsopsparing. MP Pension har siden 2018 tjent 266 millioner kroner på frasalg af olieaktierne. Anders Schelde siger, at olieprisen er styrtdykket i år, det havde vi ikke forudset, men vi havde to hovedargumenter for vores frasalg. Det ene var, at vi var bekymret for olieaktierne, da vi mener, at det er uansvarlige investeringer. Det andet argument var, at vi ikke tror på et godt afkast til olieaktierne. Vi vil også gerne sikre vores investeringer med samtidig med, at vi sikrer fremtiden for kommende generationer."

Dirigenten gav ordet til formanden.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at bestyrelsen anerkendte både intentioner og retning i de stillede forslag. Pensionsopsparingerne skulle understøtte en bæredygtig fremtid. Bestyrelsen var enig i vigtigheden af at inddrage hensynet til klimaforandringerne i AP's investeringspolitik. Begrænsningen af klodens temperaturstigning til 1,5 grader var indarbejdet i selve fundamentet for investeringsprocessen. Bestyrelsen kunne dog alligevel ikke støtte de konkrete forslag, dels fordi bestyrelsen ikke kunne træffe beslutninger om specifikke mål og rammer uden at kende de økonomiske konsekvenser for medlemmerne, og dels fordi den samlede tilgang skulle være mere ambitiøs. Fokus skulle være både på udvindingen af fossil energi og på efterspørgslen i omstillingen til et lavemissionssamfund. En nedbringelse af forbruget af fossil energi ville kræve en bæredygtig produktion af forbrugsgoder, opvarmning, afkøling, transport, elektricitet mv.

Cecilie Therese Hansen bemærkede, at pensionskassen ville stille krav til den samlede værdikæde for fossile brændsler. Fossile selskaber, der ikke ønskede eller evnede at være en del af omstillingen, skulle frasælges, både som følge af eksklusion og som følge af målsætningerne om at opnå et lavere klimaaftryk for porteføljen. Bestyrelsen var ikke alene om at mene, at en helhedsorienteret tilgang var den rette. Seniorrådgiver ved Verdensnaturfonden Hanne Jersild havde udtalt, at omstillingen ikke kunne bæres af nedslag i investeringspolitikken hos pensionskasserne, men udviklingen i den samlede portefølje hos pensionskasserne ville have betydning.

Cecilie Therese Hansen oplyste, at bestyrelsen i 2019 besluttede en række konkrete tiltag på klimaområdet herunder at klimaaftrykket på børsnoterede aktier skulle falde årligt og være lavere end CO₂-udledningen fra et benchmark på det globale aktieindeks. Dertil kom, at selskaber med mere end 30 % af omsætning fra kul og olie udvundet af tjæresand ekskluderes. Selskabernes evne og vilje til at indgå i omstillingen til et lavemissionssamfund ville indgå som parameter i investeringsbeslutningerne. Alle selskaber i porteføljen ville blive scoret efter deres evne og villighed til at indgå i omstillingen. De dårligste selskaber ville blive frasolgt.

Cecilie Therese Hansen bemærkede, at transparens havde været en central del af pensionskassens arbejde med klimamålsætninger. Fremover kunne medlemmerne følge med i alle beslutninger og initiativer på klimaområdet på en log på hjemmesiden. Medlemmerne ville kunne se hvilke fremskridt, der blev gjort i forhold til at nedbringe klimaaftrykket og hvilke selskaber, der var omstillingsparate. Uanset resultatet af denne afstemning ville bestyrelsen lade det indgå i det videre arbejde med ansvarlige investeringer.

Dirigenten åbnede herefter for debatten.

Dirigenten oplyste, at der var en kommentar fra Søren Henning Johnsen.

Søren Henning Johnsen bemærkede, at det med stor sandsynlighed var en dårlig investering at have olieaktier. Det var heller ikke i overensstemmelse med bestyrelsens langsigtede strategi. Han ønskede derfor belyst, hvorfor aktierne fortsat var i porteføljen, når der var gode alternativer.

Henrik Olejasz oplyste, at de pågældende selskaber udgjorde jo en væsentlig del af investeringsuniverset og bidrog til risikospredningen. Hvis fx inflationen steg, ville det ofte være

TWA

således, at olieprisen også gik op. Hvis der blev tabt realværdi på pensionsopsparingen, kunne det vindes hjem, hvis investeringerne var eksponeret mod råvarer som fx olie. Der blev ikke arbejdet på producentsiden men også på efterspørgselssiden og med at udvikle alternativer.

Henrik Olejasz bemærkede, at selskaber, der udøvede lobbyvirksomhed for at klimaændringerne ikke var reelle, havde AP ikke investeret i - bortset fra BP. Der blev taget stilling til, hvad det er for selskaber, vi investerede i. På BP's generalforsamling vedtog vi en resolution, som bandt BP til at fremlægge strategier for en omstilling mod at leve op til Paris-aftalens mål. Nogle af de store olieselskaber som fx BP og Equinor havde betydelige kompetencer, også på vedvarende energi og kunne dermed være vigtige medspillere i en omstilling mod et lavenergिसamfund. Indtil vi blev overbevist om, at de ikke kunne være med, arbejdede vi med dem for at få dem til at være konstruktive samtidig med, at vi forsøgte at få efterspørgslen efter olie til at falde også.

Lilian Jensen anerkendte ikke, at der var en automatik mellem udbudssiden og efterspørgselssiden. Det var positivt, at efterspørgselssiden blev bearbejdet, men bestyrelsen havde gennem flere år undervurderet udbudssiden. Forslagsstillernes præsentation viste, hvad der rent faktisk var planlagt fra de store fossile selskabers side. Vi foreslog en strategi, hvor de fossile selskaber blev presset til at lave omstillingen, og tvangen skulle være stærk nok til, at de ydede det nødvendige. En rapport fra Det Internationale Energiagentur viste, at det kun var 1 % af de fossile selskabers investeringer, som var bæredygtige. De resterende 99 % var stadigvæk investeret i videreudvikling af fossile aktiviteter. Det har med vores forslag været hensigten at opnå en anerkendelse af problemstillingen i bestyrelsen og bredt inden for administrationsfællesskabet. Det var fortsat forslagsstillernes håb, selvom det var femte gang, at forslag af denne karakter blev fremsat.

Søren Henning Johnsen bemærkede, at det påståede behov for risikospredning og behovet for råvarer i porteføljen kunne opnås på anden vis fx Storebrand og andre, der investerer grønt med godt resultat.

Dirigenten afsluttede debatten og åbnede afstemningen af punkt 5.b.

Dirigenten oplyste, at forslaget kunne vedtages med simpelt flertal af de afgivne stemmer.

Dirigenten konstaterede, at i relation til forslag 5.b. var der 41 stemmer for, 44 imod og 27 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **forkastet**.

5.c. Forslag fra medlem Mads Gudmand-Høyer m.fl.

Dirigenten bemærkede, at forslaget var det første af tre forslag, som omhandlede et bæredygtigt pensionstilbud i Sampensionsfællesskabet. De tre forslag havde de samme forslagsstillere, og derfor var der indsendt en samlet præsentationsvideo vedr. forslagene 5.c., 5.d. og 5.e. Forslagene var beskrevet i den offentliggjorte dagsorden med tilhørende fuldstændige forslag. Dirigenten oplyste, at selvom forslagene indledningsvis ville blive præsenteret samlet, ville den efterfølgende debat og afstemning blive opdelt, da der var tale om tre forskellige forslag.

Mads Gudmand-Høyer, Peder Walsøe Pedersen og Gerd Wiboe gennemgik forslagene via en videopræsentation. Motivationen gengives her i fuldt transskriberet form:

"Stiller af medlemsforslag 5.c., 5.d og 5.e er Mads Gudmand Høyer, Arkitekt MAA, Byggeøkonom. Medlem af FAOD og medlem af AP's bestyrelse, Peder Walsøe Pedersen, Arkitekt MAA, Byggeøkonom MDB, medlem af FAOD, formand for Byggeøkonomforeningen og kandidat til AP's bestyrelse i 2020. Gerd Wiboe, pensioneret medlem af AP.

Vi præsenterer jer her for de tre forslag med underoverskrifterne Walk the Talk, Aben og Lirekassemanden samt underskrifter fra 200 medlemmer.

AP's bestyrelse har på generalforsamlinger siden 2015 afvist medlemsforslag om afinvesteringer i selskaber med fossile hovedaktiviteter. Bestyrelsen har samtidig hævdet sin dedikation til Paris-aftalens målsætning. Fem år efter i 2020 står vi stadig uden en selvstændig målsætning eller strategi for bæredygtighed i Arkitekternes Pensionskasse.

fw

Sampension besluttede i år at frasælge en del af sine aktier i kul og tjæresand. Vi mener langtfra, at det er nok kun at sælge nogle af aktierne i de mest klimabelastende virksomheder. Udvinding af tjæresand er i alle henseender en uetisk aktivitet både miljømæssigt, forureningsmæssigt, biologisk, klimamæssigt. I 2020 kan man ikke kalde sig ansvarlig uden at udfase den slags 100 %. Man har valgt at måle sin klimabelastning ved at sammenligne sit CO2-aftryk med Verdensindekset. Det betyder, at man for at måle sin indsats sammenligner sig med verdensledere, der direkte forkaster Paris-aftalen, som f.eks. Brasilien, Rusland og Australien. At måle sit CO2-aftryk op imod Verdensindekset kan derfor ikke tages som udtryk for, at vi som pensionskasse investerer ansvarligt. Ligesom mange andre medlemmer mener vi, det ville være mere relevant at sammenligne os med de mest grønne pensionskasser i Danmark, hvis vi skal kunne kalde os en klimaansvarlig pensionskasse.

Sampensions målsætning er nu alene at holde porteføljens carbon footprint i den nedre halvdel af Verdensindekset. Det vil sige, at hvis lande som Rusland, Brasilien og Australien vælger ikke at afinvestere væsentligt i fossil energi, så kan Sampension overholde målsætningen stort set uden at foretage sig noget. Vi mener ikke, at denne defensive strategi er den rigtige, og vi mener ikke, at den understøtter Paris-aftalen. Bestyrelsen har altså i en årrække lovet medlemmerne analysearbejde og implementering af global klimaafale i investeringspolitikken, uden at der er eksekveret på dette.

Dette bringer os til forslag 5.c.

Vi foreslår altså bestyrelsen Walk the Talk. Fastlæg strategiske målsætninger, jf. vores forslag, operative strategiske målsætninger, der kan implementeres af investeringsafdelingen. Hvis bestyrelsen virkelig mener, at forslag 5.c. er for påholdende, kan forslaget snildt betragtes som minimumsmålsætninger. Yngre og klimaengagerede arkitekter ønsker sig ikke en defensiv pensionsforvaltning. De ønsker sig en proaktiv bæredygtighedsstrategi for deres opsparinger og efter 5 års stilstand ønsker de et tilbud, der flugter konkurrenternes.

Forslag 5.d.

Efter 5 år kan man så spørge, er problemet, at Sampension ikke evner at løfte opgaven vedrørende at eksekvere en grøn investeringsstrategi? Det tror vi ikke på. Sampensions dygtige investeringsfolk og administration bidrager gerne til en bæredygtig omlægning af porteføljen, men forvaltning af den fælles pensionsformue foregår i henhold til de retningslinjer, der fastlægges i Sampensionfællesskabet. Flere konkurrenter i pensionsbranchen tilbyder pensioner med strategiske bæredygtigheds mål og leverer gode afkast. Hvis et bæredygtigt pensionsprodukt er hyldevare hos andre, hvilke særhensyn har Arkitekternes Pensionskasse da til Sampension?

Spørgsmålet bringer os til forslag 5.e. Aben og lirekassemanden.

Du skal ikke forhandle med en abe, hvis der sidder en lirekassemand i lokalet. I Sampensionfællesskabet er HK lirekassemanden. HK bestemmer med ca. 90 % af pensionsformuen under forvaltning, hvordan musikken spiller. Bestyrelsen opfordres derfor til at medtænke, om samarbejdet fortsat er hensigtsmæssigt, hvis målsætningerne ikke deles i fællesskabet. Efter valg til bestyrelsen i 2019 var reaktionen hos nogle, at der måtte være tale om stemmer fra et ivrigt mindretal, klimatosser. Stillergruppen tog derfor initiativ til at indsamle underskrifter fra bl.a. 10 større arkitektvirksomheder. Over 200 medlemmer af AP, herunder 170 medlemmer af FAOD, underskrev erklæringen om at ønske sig et bæredygtigt pensionsprodukt. Erklæringen omfatter, at FAOD's yngre medlemmer ønsker sig pensionsmæssigt fritstillet i forhold til de offentlige overenskomster, såfremt Arkitekternes Pensionskasse ikke kan imødekomme de bæredygtige ønsker."

Dirigenten gav herefter ordet til bestyrelsesmedlem Rie Øhlenschlæger.

Rie Øhlenschlæger oplyste, at bestyrelsen godt vidste, at 54 % af medlemmerne gerne ville have ansvarlige investeringer. Bestyrelsen vidste også, at behovet for grøn omstilling var markant, hvilket også var anerkendt i pensionsverdenen herunder i AP og Sampension. Bestyrelsen var glad for forslagene, og bestyrelsen har vedtaget at arbejde helhedsorienteret både med den grønne omstilling og klimaområdet. Bestyrelsen ville tage hele porteføljen i betragtning herunder holdning til de fossile selskaber samt antallet i porteføljen. Ambitionen var at nedbringe porteføljens CO2 aftryk og frasælge

de selskaber, der ikke var fremtid i. Bestyrelsen var meget enige med forslagsstillerne. Der var dele af forslag 5.c., som bestyrelsen ikke kunne støtte, fordi der bl.a. ikke var et klart juridisk kriterium for lobbyisme, og tidsfristerne i forslaget ikke forholdt sig til det årshjul, som bestyrelsen arbejdede efter. Ifølge årshjulet skulle bestyrelsen i december igen tage stilling til det kommende års investeringsstrategi. Bestyrelsen havde ikke midt i året mulighed for at ændre strategien, men det ville bestyrelsen tage fat på i december 2020, hvor bestyrelsen ville arbejde for at få en strammere og mere markant holdning. Endeligt tilføjede Rie Øhlenschlæger, at bestyrelsen og hele selskabet i Sampension havde udvidet processerne for revision af, om investeringerne opfylder de strategiske målsætninger.

Dirigenten åbnede herefter debatten vedrørende forslag 5.c.

Mads Gudmand-Høyer bemærkede, at det var enkelt at tilslutte sig Paris-aftalen. Forslaget går videre end det, og spørgsmålet var, hvordan der blev eksekveret på at støtte Paris-aftalen. Arkitekter vidste, at hvis bygherren ikke kunne fastsætte et mål, kunne processen blive langvarig, omkostningstung og ufokuseret. Vores forslag handlede om at sætte et operativt og konkret mål, som kunne implementeres i en investeringsforvaltning. Med inspiration fra PensionDanmark foreslog vi, at der bliver lavet en ekstern revision på de fastsatte mål. Det vil give en standard for, hvordan målene opnås og dermed kunne sammenlignes med resten af pensionselskaberne. Den planche, som bestyrelsen havde vist omkring et benchmark, viste, at der var stor spredning på de danske pensionselskaber. Det benchmark burde vi sammenligne med fremfor verdensindekset, da verdensindekset var fyldt af uambitiøse investorer. Sammenligningen skulle ske med gode danske konkurrenter, da de udgjorde alternativet til at have pensionen i Sampension/Arkitekternes Pensionskasse.

Mads Gudmand-Høyer oplyste, at der var lavet en underskriftsindsamling fra 10 større arkitektvirksomheder i København. 170 medlemmer af FAOD tilkendegav, at de ønskede en fritstilling i forhold til valg af pensionsordning, når der ikke lå en målsætning for investeringsstrategien. FAOD måtte tage stilling til, at en væsentlig del af medlemmerne i FAOD ikke mente, at det nuværende tilbud i AP var det rigtige. AP var en af landets mindste pensionskasser og kunne derfor ikke tåle, at unge arkitekter ikke fandt pensionstilbuddet interessant. Afslutningsvis blev det bemærket, at der skulle en forhandling med HK til, hvis AP skulle ændre noget. Der var medlemmer, som havde ventet i 5 år, hvilket var for lang tid, når konkurrenter som fx AP Pension eller MP Pension havde det som en hyldevare. I referatet fra 2015 fortalte daværende formand Mette Carstad, at en analyse om konsekvenserne af en fossilfri portefølje skulle igangsættes, og i 2020 var situationen den samme. Formanden oplyste på generalforsamlingen i 2016, at medlemmerne kunne være trygge ved, at investeringspolitikken i AP allerede var tilrettelagt efter Paris-aftalen. 4 år efter bliver et strategisk mål fortsat efterlyst, hvilket forslag 5.c. nu tilbød.

Rie Øhlenschlæger oplyste, at bestyrelsen i december nåede frem til det strategiske mål for 2020. Det blev defineret, at selskaber med mere end 30 % af omsætningen fra udvikling af kul og olie og tjæresand skulle ud af porteføljen. Det var et skridt på vejen, og der var stor enighed i bestyrelsen om den videre vej. Vi deltog også i det fælles udvalg for ansvarlige investeringer, hvor vi påvirkede med holdningerne og oplevede lydhørhed. Udvalget var ikke enige, men der var en bevægelse og perspektiver i samarbejdet. Vi havde nogle strategiske mål, og de skulle skærpes yderligere fremover.

Lisbeth Sloth ønskede belyst, hvorfor forslaget intention om bæredygtig forvaltning ikke ansås for at være opfyldt, når bestyrelsen kommenterede, at forslaget ikke var ambitiøst nok.

Per Alstrup bemærkede, at det kunne blive nødvendigt for AP at bevæge sig væk fra HK, da AP havde travlt grundet kursen mod kaotiske miljøtilstande. Paris-aftalen og verdensmålene var ikke længere til snak men i stedet til handling. Han opfordrede medlemmerne til at støtte forslaget.

Rie Øhlenschlæger oplyste, at forslaget sandsynligvis var ambitiøst nok, men det var vigtigt at se på hele porteføljen og få pensionsmidlerne til at arbejde for den grønne omstilling bredt og ikke kun i form af udskillelse af fossile investeringer. Midlerne skulle gradvist flyttes over i investeringer, som tegnede en grøn fremtid for alle. Ambitionerne rakte videre end kun at fjerne fossile aktiviteter.

SWT

Mads Gudmand-Høyer anførte, at han var enig i, at det ikke kun drejede sig om at udskille fossile aktiviteter. Det interessante var, hvordan der blev eksekveret på det mål, der var enighed om. Forslagsstillerens forslag indeholdt fx en passus vedrørende bonusmål for et afkast performance på de nye fossilfrie målsætninger på samme måde, som der var bonusmål for investeringsmedarbejderne i mange fonde under investering. Det havde været under implementering i andre pensionskasser. Forslagsstillerne undrede sig over, at bestyrelsen ikke blot gjorde forslaget til en minimumsmålsætning, hvilket medførte en mistanke om, at det ville være svært at have vedtaget nogle selvstændige målsætninger over for HK.

Rie Øhlenschläger oplyste, at AP kunne lave de strategier, som pensionskassen mente var de rigtige, men hvis AP ville benytte fordelene i et stort samarbejde med mange andre mia. kr., hvor AP havde 10 mia. kr. og Sampensionfællesskabet havde 300 mia. kr., var det nødvendigt at overbevise andre om samme retning. Det blev der arbejdet på og bestyrelsen startede med AP's egne målsætninger og strategier.

Dirigenten konstaterede, at ikke andre ønskede ordet, og generalforsamlingen kunne gå til afstemning. Forslaget skulle vedtages med simpelt stemmeflertal.

Dirigenten konstaterede, at i relation til forslag 5.c. var der 66 stemmer for, 41 imod og 16 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **vedtaget**.

5.d. Forslag fra medlem Mads Gudmand-Høyer m.fl.

Dirigenten bemærkede, at forslaget omhandlede et bæredygtigt pensionstilbud i Sampensionfællesskabet. Forslaget var præsenteret i den tidligere transmitterede video fra forslagsstillerne og var beskrevet i den offentliggjorte dagsorden med tilhørende fuldstændige forslag.

Dirigenten gav ordet til bestyrelsesmedlem Rie Øhlenschläger.

Rie Øhlenschläger tilkendegav enighed med forslagsstillerne om, at AP skulle søge at opnå et godt investeringsresultat på en så bæredygtig måde som muligt. AP havde fokus på klima, hvilket var centralt for pensionskassen. Det var også centralt for AP at få nogle fordele af, at AP var en del af et større fællesskab. Da bestyrelsen i 2017 valgte at gå ind i Sampensionfællesskabet var det under hensyntagen til, at medlemmerne i AP kunne få nogle mindre omkostninger ved at blive del af en større enhed. Rie Øhlenschläger mente, at AP kunne få en større klimaeffekt og grøn omstilling ud af 300 mia. kr. end med 10 mia. kr. i AP. Vi har oplevet, at der var bevægelse, og bestyrelsen har entusiasmen til at kæmpe for den grønne dagsorden. Jo flere bestyrelsesmedlemmer, der havde meget markante holdninger til den grønne dagsorden, jo længere ville vi kunne komme. Hun kunne ikke anbefale, at AP begyndte at kigge til andre sider, da det ville være at spille hasard med medlemmers investeringer. Rie Øhlenschläger anbefalede medlemmerne, at de ikke stemte forslaget, og at de i stedet bakkede op om, at udviklingen skulle ske i Sampensionfællesskabet.

Dirigenten åbnede herefter for debatten.

Peder Walsøe Pedersen oplyste, at han glædede sig over, at bestyrelsen støttede en grøn omstilling i den udstrækning, der fremgik af årsrapporten. Selvom forslaget lagde op til at kunne fravælge Sampension, håbede forslagsstillerne ikke, at det blev tilfældet. Arkitekter og designere kunne lide tidsplaner og fremdrift, og derfor skulle forslaget kunne give et fremdriftsincitament til at levere. Det var forslagsstillerens overbevisning, at Sampension var en meget professionel og dygtig samarbejdspartner, som var konkurrencedygtige på prisen, og de leverede på medlemmernes ønsker.

Udfordringen, som det blev nævnt i videopræsentationen, var, at AP udgør 3 % af investeringspuljen. Derfor var forventningen, at Sampension lyttede 3 % til AP og 88 % til HK. HK havde pt. ikke særligt fokus på bæredygtighed, og derfor var der ikke et grundlag for Sampension til at kunne eksekvere på afinvestering af fossile brændsler m.m. Han påpegede, at udfordringen var det set-up, som AP var en del af i Sampensionfællesskabet. Bestyrelsen kunne beskyldes for at være en skyggebestyrelse, fordi der kun blev lyttet 3 % til dem. Bestyrelsen kunne love, at den var rigtig grøn, men uden lydhørhed og eksekvering kom AP ingen vegne. Der fandtes andre konkurrenter på markedet for pensionskasser,

som i langt højere grad leverede på forskellige parametre i forhold til klima og miljø. Det kunne være interessant at undersøge markedet, men forslagsstilleren håbede ikke, at det blev tilfældet, da Sampension havde været professionelle og dygtige i samarbejdet.

Forslagsstillerne mente, at det var nødvendigt med nogle krav til bestyrelsen, så løfter og målsætninger kunne komme videre. Der var ikke sket ret meget på 5 år, hvorfor konkrete milepæle var nødvendigt.

Rie Øhlenschläger konstaterede, at det var ambitiøst at ville flytte 300 mia. kr., men mente, at det var et forsøg værd. De ændringer i porteføljen, som investeringsafdelingen havde lavet nu, var ikke kun lavet for AP men for hele Sampension. Der skete bevægelser i hele den store portefølje, og de mange milliarders placering rundt omkring i verden. Den bevægelse var værd at arbejde videre for. Derfor mente hun ikke, at et tidsmæssigt pres på, om målet var nået indenfor et halvt år, et helt år eller om to år var hensigtsmæssigt i forhold til at forlade Sampension. Rie Øhlenschläger kunne ikke anbefale medlemmerne at stemme for forslaget.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var andre, der ønskede at kommentere det fremsatte forslag og afsluttede herefter debatten.

Dirigenten oplyste, at forslaget blev sat til afstemning, og afstemningen blev åbnet i portalen. Hun oplyste, at forslaget kunne vedtages med almindeligt simpelt stemmeflertal.

Dirigenten konstaterede, at i relation til forslag 5.d. var der 60 stemmer for, 47 imod og 18 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **vedtaget**.

5.e. Forslag fra medlem Mads Gudmand-Høyer m.fl.

Dirigenten bemærkede, at forslaget omhandlede et bæredygtigt pensionstilbud i Sampensionsfællesskabet i forbindelse med en overgang til markedsrente. Forslaget var præsenteret i den tidligere transmitterede videopræsentation fra forslagsstillerne, og var beskrevet i den offentliggjorte dagsorden med tilhørende fuldstændige forslag.

Dirigenten gav ordet til bestyrelsesmedlem Rie Øhlenschläger.

Rie Øhlenschläger tilkendegav, at det ville være vigtigt og rigtigt at kunne tilbyde alle medlemmer en grøn investeringsprofil. Bestyrelsen støttede derfor forslaget, da de arbejdede for det. Markedsrenteproduktet ville give en fleksibilitet. I første omgang ville der være en Unit link mulighed, men der blev arbejdet på at få en hel pulje, som var grøn. Det var ikke et løfte, men det var bestyrelsens strategi at arbejde for det. Hvis det blev vanskeligt at få holdningen igennem i hele Sampensionfællesskabet blev mulighederne for at lave en grøn pulje separat for AP undersøgt. Af hensyn til administrationsomkostningerne skulle det helst ske i det store fællesskab, så den effektive og billige administration af ordningerne kunne bevares.

Mads Gudmand-Høyer bemærkede, at Rie Øhlenschlägers sidste bemærkning satte hovedet på sømmet for de yngre og klimaktive arkitekter. Hvis arkitekterne i Sampensionfællesskabet skulle have et markedsrenteprodukt, der var bæredygtigt og fossilfrit, skulle der betales højere administrationsomkostninger for særprodukt skræddersyet til arkitekterne. Det var ikke attraktivt, når andre pensionskasser havde det som en hyldevare til administrationsomkostninger, der stort set matchede Sampensions. Det var udfordringen. Markedsrenteproduktet, som tiltalte alle, i og med der var en meget stor tilslutning til det, var et tilbud til nye medlemmer, som ser sig i en fremtid, hvor klimaspørgsmålet kommer til at fylde rigtig meget. Spørgsmålet var, om det var det rigtige svar til de yngre mennesker. Bestyrelsen havde haft et år til at tænke over, hvad der kunne tilbydes i markedsrente, og meddelte nu, at de skulle bruge endnu et år. På generalforsamlingen i 2019 var der mange medlemmer, der stemte for en forandring i AP, hvilket endte med et skift i formandskabet, der dog havde været i flugt med de tidligere 5 års manglende eksekvering, når de nye medlemmer, som skulle optages i markedsrente, ønskede sig et grønt pensionstilbud. For 5. år i træk oplyste bestyrelsen, at de skulle have yderligere tid. Det var ikke rettidig omhu over for de mange medlemmer og især de mange yngre medlemmer, som fremover skulle tegne pension hos AP. Det viste de 170

TWA

medlemmer fra 10 tegnestuer også i og med de hellere ville have en overenskomst, hvor en fritstilling gav mulighed for at vælge et andet pensionstilbud. Det ville på mange måder være en ulykkelig udgang, hvis det skulle ende således.

Rie Øhlenschlæger bemærkede, at bestyrelsen havde en holdning og ikke skulle bruge længere tid til at tænke over det. Mads Gudmand-Høyer var selv med til at danne den holdning i bestyrelsen. Hvis det ikke i første omgang lykkedes i fællesskabet i Sampension, og AP derfor skulle gå enegang, ville det øge omkostningerne. Rie Øhlenschlæger havde ikke overblik over omkostningerne i de sammenlignelige pensionskasser men vidste, at Sampension lå meget lavt i forhold til ret mange andre pensionskasser. Hvis der skulle laves noget separat for AP, mens AP fortsat blev administreret i fællesskabet, og det skulle ende med lidt højere administrationsomkostninger, kunne det fortsat være, at AP havde en af de billigste administrationsomkostninger. Hun kunne ikke gøre det mere præcist på nuværende tidspunkt.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var andre, der ønskede at kommentere det fremsatte forslag og afsluttede herefter debatten.

Dirigenten åbnede for afstemningen i portalen og oplyste, at forslaget kunne vedtages med almindeligt simpelt stemmeflertal.

Dirigenten konstaterede, at i relation til forslag 5.e. var der 103 stemmer for, 3 imod og 16 blanke. Dirigenten konkluderede herefter, at forslaget var **vedtaget**.

6. Valg til bestyrelsen

Dirigenten bemærkede, at der skulle vælges et nyt medlem til bestyrelsen blandt pensionskassens medlemmer.

Dirigenten oplyste, at bestyrelsen i henhold til vedtægterne bestod af 7 medlemmer, hvoraf 4 medlemmer skulle vælges af generalforsamlingen for en treårig periode. Der var i år et medlem, for hvem den treårige periode udløb, nemlig Kirsten Sanders.

Dirigenten oplyste, at kandidater kunne opstilles af bestyrelsen eller af mindst 5 medlemmer af pensionskassen. Hvis der var flere kandidater end ledige hver ville der ikke skulle stemmes på generalforsamlingen, men valget skulle afgøres ved en efterfølgende urafstemning blandt samtlige medlemmer i pensionskassen. Dirigenten konstaterede, at der, trods hendes opfordring i starten af nærværende generalforsamling, ikke var kandidater, der under generalforsamlingen havde meldt deres kandidatur via mailen.

Dirigenten oplyste, at der var kommet to kandidatforslag ind inden afholdelsen af generalforsamlingen. Kandidaterne, der havde meldt deres kandidatur til pensionskassen inden den 22. maj 2020, havde fået mulighed for at indsende en kort præsentationsvideo, som ville blive transmitteret på generalforsamlingen. Kandidaterne var Lene Dammand Lund og Peder Walsøe Pedersen.

Dirigenten bemærkede, at hun ville lukke for muligheden for at melde sit kandidatur til den ledige post i bestyrelsen, når de to videopræsentationer var transmitteret på generalforsamlingen.

Dirigenten gav herpå kandidaterne mulighed for at præsentere sig selv i videopræsentationerne.

Lene Dammand Lund oplyste, at hun var rektor på Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering (KADF). Hun var uddannet arkitekt, og havde arbejdet med ledelse de sidste 14 år på fuld tid. Hun havde bestyrelseserfaring fra en række bestyrelser, og de erfaringer ville hun gerne bringe med ind i AP. En klar vision for bestyrelsesarbejdet var af stor vigtighed, og på KADK har det betydet, at de siden 2016 havde sat det meget ambitiøse mål at være bannerførere i forhold til at nå FN's verdensmål i 2030. Det handlede om at skabe et godt liv for alle og en bæredygtig planet. Det var ikke helt enkelt, fordi der lå nogle indbyggede ubalancer eller konflikter, da det er ikke alt der gøres for at skabe en bæredygtig planet, som gav et godt liv for alle. Det var balancerne som hun fandt interessante og kommunikationen om, at det ikke er helt enkelt. Det gode liv i relation til en pensionskasse handlede om at få en god pension, men også at være med til at bidrage til en

bæredygtig planet. Det strategiarbejde havde hun øvet sig på i de seneste 14 år, hvorfor hun fandt, at hun havde meget at bidrage med. Hun oplyste, at hun også brændte og havde evner for kommunikation, da hun havde en fortid som redaktør på Arkitekten. Det var vigtigt, at alle medarbejdere og studerende eller medlemmer kendte visionen og fik den klart kommunikeret. De skulle kende de enkelte skridt og baggrunden for de trufne beslutninger. Hun oplyste, at hun var et meget erfarent bestyrelsesmedlem, som var analytisk og strategisk anlagt. Hun kendte til det politiske spil og var ambitiøs, når det handlede om FN's verdensmål, balancerne og kommunikationen undervejs.

Peder Walsøe Pedersen oplyste, at han havde arbejdet 25 år som både selvstændig og ansat arkitekt, heraf de seneste 7 år hos JJW Arkitekter. Han oplyste, at han var formand for sin søns skole en Waldorfskole, samt formand for Danske Byggeøkonomer. I Danske Byggeøkonomer havde han været i bestyrelsen i 15 år, heraf 8 år som formand. Baggrunden for hans kandidatur var, at han i efteråret 2019 modtog en underskriftindsamling, som skulle understøtte en afinvestering i fossile brændsler. Underskriftindsamlingen overraskede ham, da han troede, at det var ude af verden for mange år siden. Da den efterfølgende officielle medlemsundersøgelse fra AP var lige så upræcis som den første medlemsundersøgelse, blev han provokeret, og det var baggrunden for, at han stillede op til valget.

AP's investeringer udgjorde 3 % af en samlet investeringsgruppe, og det kunne godt give et billede af, at Sampension måske lyttede 3 % til AP's holdninger. Hvis antagelsen var rigtigt, kunne han godt forstå, at bestyrelsen ikke ønskede nogle alt for klare svar fra medlemmerne. Hvis det var tilfældet, mente han, at AP skulle overveje, om vi skulle stille yderligere krav til Sampension, eller om vi skulle finde andre samarbejdspartnere. Medlemmerne skulle kunne tilbydes en pensionskasse, som var helt fri for udvinding af fossile brændsler og som helhjertet understøttede en grøn omstilling. Det var en lidt gammeldags holdning, at grønne og klimaaktier var en dårlig investering. Han mente, at det kunne være rigtig gode investeringer, hvilket han fik bekræftet, da han i foråret modtog sin opgørelse fra Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Her havde investeringer i klima og miljø givet et afkast på 32,2 % i 2019.

Peder Walsøe Pedersen oplyste, at han var medstiller til nogle af de tidligere forslag, som var blevet behandlet på nærværende generalforsamling. Han fandt det meget uhensigtsmæssigt, at bestyrelsesmedlemmer skulle stille forslag på generalforsamlingen. Det var udtryk for en opdelt bestyrelse, der ikke samarbejdede. Hvis han blev valgt ind i bestyrelsen, ville han arbejde for, at bestyrelsen arbejdede ud fra et samarbejdsprincip, hvor beslutninger blev taget på et bredt fundament. Han oplyste, at han havde en bred berøringsflade, både blandt kollegaer og i Danske Byggeøkonomer.

Dirigenten takkede for præsentationerne af de to kandidater til den ledige bestyrelsespost.

Dirigenten bemærkede, at der under kandidaternes videopræsentationer ikke var indkommet yderligere kandidater og oplyste, at valget ville blive afgjort ved en urafstemning hos alle medlemmer.

Dirigenten bemærkede for god ordens skyld, at de medlemmer, som havde sendt en fuldmagt ind til administrationen og havde taget stilling til bestyrelsesvalget, skulle deltage i urafstemningen, da fuldmagterne ikke ville finde anvendelse på urafstemningen.

7. Valg af revision

Dirigenten henviste til det fremsendte materiale og bemærkede, at bestyrelsen indstillede genvalg af PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab i overensstemmelse med revisions- og risikoudvalgets indstilling, og oplyste, at udvalget ikke var blevet påvirket af tredjeparter og ikke havde været underlagt nogen aftaler med en tredjepart, som begrænsede generalforsamlingens valg til visse revisorer eller revisionsfirmaer.

Dirigenten konstaterede, at der ikke var kommet spørgsmål eller bemærkninger til punktet via mailen.

Generalforsamlingen **genvalgte** PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab som revisionselskab.

8. Sted for næste års generalforsamling

Dirigenten oplyste, at bestyrelsen foreslog, at næste års generalforsamling blev afholdt i Århus, og opfordrede medlemmerne til at skrive bemærkninger via portalen.

Dirigenten konstaterede, at der var en bemærkning fra Per Alstrup.

Per Alstrup bemærkede, at den digitale generalforsamling havde fungeret meget fint og opfordrede til, at den blev afholdt på samme vis i 2021.

Dirigenten oplyste, at medlemmerne skulle afgive deres stemme via portalen. Der blev stemt om, hvorvidt næste års generalforsamling skulle afholdes i Århus og altså ikke, om der skulle afholdes elektronisk generalforsamling.

Generalforsamlingen godkendte afholdelsen af generalforsamling 2021 i Århus.

9. Eventuelt

Dirigenten oplyste, at medlemmerne var velkomne til via mailen at komme med kommentarer under punktet Eventuelt. Dirigenten oplyste, at Karen Norup havde to spørgsmål.

Karen Norup ønskede oplyst, hvor mange medlemmer der havde deltaget på nærværende generalforsamling samt hvor mange fuldmagter medlemmerne havde afgivet.

Dirigenten oplyste, at VP havde oplyst hende om, at deltagerantallet havde svinget under afholdelsen af generalforsamlingen, da nogle medlemmer havde benyttet muligheden for lidt fleksibilitet. Kl. 17 da generalforsamlingen startede var 33 medlemmer online og da antallet var på det højeste deltog 46 medlemmer.

Dirigenten oplyste, at der var 34 fuldmagter til bestyrelsen, 55 fuldmagter til tredjemand og 6 instruktionsfuldmagter. Der var derfor i alt 128 stemmer afgivet via en fuldmagt. Under 4.a. var der mange flere stemmer, hvilket skyldtes, at der var afgivet 316 fuldmagter alene til det punkt.

Dirigenten takkede for god ro og orden og gav ordet til bestyrelsesformanden.

Formanden konstaterede, at generalforsamlingen 2020 var nået til vejs ende. Hun bemærkede, at den var afholdt meget anderledes end vanligt, men hendes opfattelse var, at det var forløbet rigtig fint, og hun satte pris på den modtagne ros. Hun udtrykte, at de havde været nervøse for afholdelsen. Hun takkede dirigenten for at bringe generalforsamlingen trygt og sikkert igennem dagens program. Hun takkede også for alle indlæggene og konstaterede, at debatten og udvekslingen havde fungeret rigtig godt.

Endelig takkede Cecilie Therese Hansen direktør Mads Smith Hansen og medarbejderne i administrationen for en fin indsats.

Generalforsamlingen hævet kl. 21.

Den 27. maj 2020

Som dirigent:

Tina Øster Larsen